

eto XXXIV. Številka 14

Anonimljivi: občinska konferenca SZDL
Ljubljana, Kranj, Radovljica, Škofja Loka
Tržič - Izdaja Časopisno podjetje
Kranj - Glavni urednik Igor Slavec
Odgovorni urednik Andrej Zalar

Spomladanska setev
se bo vsak čas začela.
kmetje pa še ne vedo, če bodo
imeli na voljo dovolj gnojil
in ne po kakšni ceni
bodo prodali pridelke.
Ker ne vedo po kakšni ceni
bodo prodajali, sejejo
in pridelujejo vsakega po
malu. To pa ovira večjo
proizvodnjo hrane
in uresničevanje plana,
da bi do leta 1985 pridelali
v Sloveniji 85 odstotkov
hrane.

NI DVOMA K MESU DROGIN HREN

Kranj, torek, 24. 2. 1981

Cena: 7 din

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik,
od januarja 1958 kot poltednik, od januarja
1960 trikrat tedensko, od januarja
1964 kot poltednik ob sredah in sobotah,
od julija 1974 pa ob torkih in petkih.

GLAS

LASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Dolikov jubilej

*likovni klub Dolik z Jesenic z jubilejno člansko
izstavo proslavil 35-letnico dela - Bogata bera
ruštva, ki je postal pojem ljubiteljske kulture
pri nas*

Jesenice - V petek, 20. februarja je Likovni klub Dolik, ki deluje v DPD Svoboda Tone Čufar, v mestnem Delavskega doma pripravil likovno izstavo s svoji 35-letnico. Čeprav je poleg slavnostnih besed nastala pesem ženskega pevskega kvarteta Jesenice in otvoritev razstave, kateri se s svojimi deli predstavijo 22 članov likovnega kluba Dolik.

Pokroviteljstvo prireditve je prevzel Vinko Hafner, predsednik slovenskih sindikatov, in v njegovem imenu je Dolikov jubilej pozdravil Srečko Mlinarič, član predsedstva Zveze sindikatov Slovenije, ki je spregovoril o pomenu vlogi ljubiteljske kulture pri nas, o povezavi med delom delavca in njegovo ustvarjalnostjo.

35-letno pot Dolika je podrobno orisal Joža Varl, predsednik DPD Svoboda Tone Čufar, ki je dejal, da je klub ob ustanovitvi pognal globoke korenine in se nenehno pomlajeval, kvalitetno rasel in bogatil svoje programske osnove. Zraslo je močno jedro, okrog katerega se znova in znova zbirajo novi, mladi in starejši likovniki v želji, da bi z likovno govorico prispevali h kulturnemu snovanju na železarskih Jesenicah.

Dolikovci so ob svojem jubileju izdali priložnostni katalog, ki prioveduje o njihovem preteklem delu in niza podatke o bogati ustvarjalnosti društva ter predstavlja vse člani. V katalogu najdemo tudi besede Ceneta Avguština: »Že dolgo prej, preden se je današnja mreža likovnih skupin in društev razrasla po naših tleh, je na Jesenicah začela življa ljubiteljska likovna dejavnost in s svojim vplivom in dosežki segla čez vso Gorenjsko, tja do praga

Ljubljane. Jeseniški Dolik je že pred desetletji veljal za pojem amaterske likovne kulture pri nas, postal je vzorec, na katerem je rastla današnja organiziranost ljubiteljstva na Slovenskem.«

Dolik danes združuje čez trideset bolj ali manj aktivnih članov - slikarjev z Jesenic in okolice, tja do Ljubljane. Njihov starostni razpon sega od 17 do 70 let, pa tudi njihova poklicna struktura je zelo pisanata. Ko želimo s števkami izraziti njihovo likovno tvorost, lahko zapisemo, da so v 35 letih na razstavah predstavili več kot 4.000 del, ki so našla pot v tovarne in delavska stanovanja. Tako le v Železarni visi čez 400 likovnih del Dolikovcev. V 35 letih so imeli člani društva 91 skupinskih razstav, 117-krat pa so se predstavili samostojno. V teh letih so na Jesenicah priredili kar 273 likovnih razstav in če potegnemo črto, je Dolik pripravil na Jesenicah in drugod 499 likovnih razstav ali več kot 14 na leto. Dolikovci pa se niso zadržali le pri razstavah. V teh letih so priredili čez 60 predavanj za šolsko mladino in odrasle o zgodovini likovne umetnosti in o svetovnih galerijah. Imeli so čez 50 filmskih večerov s predavanji o likovni umetnosti, čez 550 študijskih večerov in čez 1.800 delovnih stikov, saj se redno tedensko sestajajo. Med prvimi so uvedli tudi praksos, da vse razstave na Jesenicah odpirajo s krajšimi kulturnimi sporedi in nemalokrat tudi z likovnimi komentarji.

M. Volčjak

Petintridesetletno pot jeseniškega likovnega kluba Dolik je podrobno orisal Joža Varl, predsednik DPD Svoboda Tone Čufar, ki je dejal, da je Dolik postal pojem likovne tvorosti in dejavnosti ne samo na železarskih Jesenicah in Gorenjskem, temveč širok po Sloveniji in celo izven.

»Bolniška« tudi za kmete

Zdravstvene skupnosti gorenjskih občin so na svojih zadnjih sejah februarja sprejele sklep, po katerem imajo kmetje kooperanti z letosnjim letom tudi pravico do nadomestila iz sredstev zdravstvene skupnosti za čas bolezni. S tem se je gorenjska regija pridružila ljubljanski in še nekaterim občinam Primorske regije, ki so že sprejele enako širitev pravic iz zdravstvenega varstva za kmete kooperante, to je za kmete, ki imajo sklenjeno invalidsko pokojninsko zavarovanje. Ne glede na to, da je sedanja rešitev bolj začasna, saj jo bo treba poenotiti za vso Slovenijo, pa vendarle pomeni korak naprej v zagotavljanju socialne varnosti kmečkemu prebivalstvu.

Na Gorenjskem bo poslej imelo pravico do »bolniške« nadtrideset dni okoli 400 kmetov kooperantov, ki združujejo svoje delo in delovna sredstva z delovno organizacijo ali kmetijsko zadrugo. Vendar pa je mogoče že sedaj reči, da nadomestilo osebnega dohodka, če bodo zboleli, vsaj za polovico kmetov ne bo posebno veliko, saj ima namreč okoli 200 kmetov kooperantov sklenjeno invalidsko pokojninsko zavarovanje za najnižjo zavarovalno osnovno. Drugo kmečko prebivalstvo, mišljeni so zavezanci prispevka za zdravstveno varstvo, seveda te pravice do nadomestila še nimajo, niti ne kaže, da bi bilo mogoče izenčiti vse pravice in obveznosti iz zdravstvenega zavarovanja z delavci že v tem srednjeročnem obdobju. Že ob razpravah ob pripravi planskih dokumentov za srednjeročno obdobje 1981-85 so bile zastavljene želje po razširjenju določenih pravic iz socialne varnosti za kmečko prebivalstvo. Vendar pa le-to zaradi neprestanega upadanja praktično ne more samo zbrati dovolj sredstev za pravice, ki so že priznane, zato se sredstva zbirajo solidarnostno.

Seveda pa se postavlja vprašanje, ali je takšno širjenje in zagotavljanje socialne varnosti za kmete, namreč po kapljicah in pa pretežno s solidarnostjo, sploh pravi način. Po eni strani se kmečko prebivalstvo naglo zmanjšuje (v desetih letih za okoli 33 odstotkov) po drugi strani pa precejšen delež kmečkega prebivalstva ne zmore dajatev, ki zagotavljajo socialno varnost. Koliko bo mogoče še v bodoče s solidarnostjo zagotavljati socialno varnost tudi kmečkemu prebivalstvu, je seveda vprašanje, ne bi pa si smeli zapirati oči pred tem, da povprečna slovenska kmetija ne prinaša tolikšnega dohodka, da bi kmet lahko zase in za družinske člane lahko plačal prispevke, ki ga potem tudi enačijo po praviceh z drugimi delovnimi ljudmi. Hitro razslojevanje kmečkega prebivalstva je zato dovolj zgorovno: tudi na Gorenjskem vsako leto upade število za okoli 3 odstotke. Če govorimo o kmetijstvu kot o prioriteten panogi, potem bi seveda kazalo kmetu zagotoviti tak položaj, da bi dohodek kmetije omogočal tudi reprodukcijo kmečkega prebivalstva in zagotavljal tudi primerno socialno varnost. S tem bi širjenje pravic socialne varnosti za kmete tudi izgubilo svoj »socialni« zven.

L. M.

DANES V GLASU:

V današnji številki vam razen običajnega branja prinašamo še zapise in članke o problematiki otroškega varstva, neplačevanje stanarin, letovanju otrok, stanovanjski gradnji, kmetijstvu in cenah ter pomembnejše dogodke v preteklem tednu na Gorenjskem.

Uradni vestnik Predpisi gorenjskih skupščin in samoupravnih organov

Invalidska stran

SOBOTA,
28. 02. 1981 od 20. do 01. ure
PUSTOVANJE
Igral bo ansambel Savinjskih sedem, pojeta Franc Koren in Anka Hribovšek

NA RAZSTAVIŠČU GORENSKEGA SEJMA — PRODAJA VSTOPNIC V KOMERCIALI — SAVSKI LOG

TOREK,
3. 03. 1981 od 19. do 24. ure
PUSTOVANJE
Igral bo ansambel Trgovci

**ZABAVNO GLASBENA
PRIREDITEV**
7. MARCA od 19. do 24. ure
Igral bo ansambel MODRINA

PO JUGOSLAVIJI

Posojilo za kosovske železnice

Delegacija SFRJ, ki jo je vodil namestnik zveznega sekretarja za finance Božidar Radunović, je v Washingtonu uspešno zaključila pogovore z mednarodno banko za obnovo in razvoj. Dogovorili so se za financiranje modernizacije železniške mreže na področju Kosova in za graditev železniškega središča Kosova potje. Trideset milijonov dolarjev kredita po 9,5 odstotni obrestni meri bo treba vrniti v 15 letih.

Odkrito o gospodarskih težavah

Občinski izvršni svet naj bi v svojih okoljih sprožil odkrite pogovore o sedanjih gospodarskih težavah in o tem, kako jih obvladati. Skupaj s strokovnimi službami samoupravnih interesnih skupnosti pa bodo morali odkriti vzroke, zakaj marsikje prepočasi poteka podpisovanje samoupravnih sporazumov o temeljih plana posameznih interesnih skupnosti.

Novi predsednik RK SZDL

Za novega predsednika republike konference SZDL Makedonije z enoletnim mandatom je bil izvoljen Azem Zufličari. Rodil se je leta 1926 v vasi Raven pri Gostivarju. Doslej je opravljal vrsto odgovornih funkcij; med drugim je bil podpredsednik sobranja SR Makedonije, podpredsednik izvršnega sveta sobranja SR Makedonije, predsednik republike konference SZDL ter nujoslovenski veleposlanik v Burmanski uniji.

Zelenjava iz Strumice

Pričakujejo, da bodo letos v strumiškem območju na družbenih in zasebnih posestvih pridelali 180.000 ton različne zelenjave. Površine posejane z zelenjavijo so letos precej večje kot lani. Plantažna proizvodnja vse bolj spodriva ekstenzivno kmetijstvo pa tudi gojenje industrijskih rastlin: bombaža, sladkorne pese, sončnic, tabaka itd.

Večji izvoz v BiH

V Bosni in Hercegovini naj bi letos gospodarstvo počelo izvoz za 18 odstotkov. Hkrati naj bi se celotni izvoz blaga v primerjavi z lani povzpel za 15,4 odstotka. Da bodo to naloži uresničili, bo potrebno uresničevati vse predvidene ukrepe za izvoz in to zlasti za konvertibilno področje.

Kršenje sporazuma

PODNRART — V ponedeljek, 23. februarja, je bila v kulturnem domu v Podnartu skupna seja delegatov skupštine in sveta krajne skupnosti Podnart in delegatov vseh delegacij samoupravnih interesnih skupnosti, krajne konference SZDL, osnovne organizacije ZSMS ter odbornikov Zveze borcov, TVD Partizan Podnart, DPD Svoboda, Zveze rezervnih vojaških starešin, društva upokojencev, AMD, Rdečega kriza, strelskih družin in članov osnovne organizacije Zveze komunistov v krajnji skupnosti Podnart.

Na skupni seji so razpravljali in sklepali o kršenju samoupravnega sporazuma o temeljih planov občine Radovljica v zvezi z (ne)gradnjo otroškega vrtca na Ovišah. Delegati in odborniki so na skupnem zboru med drugim pripravili in potrdili vsebino razprave za delegate, ki se bodo udeležili sej vseh treh zborov skupštine občine Radovljica 24. februarja in 25. februarja v Radovljici.

Ciril Rozman

JESENICE

Danes, 24. februarja, ob 10. uri bo seja izvršnega sveta jeseniške občinske skupštine. Na tej seji bodo obravnavati poročila o lanskoletnem delu komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora ter sekretariata za notranje zadeve, poročilo o dohodkih za občinski proračun, nekatere SIS, sklade in račune ter zaključni račun upravnega organa za 1980. leto. Med drugim bodo tudi pregledali predlog družbenega dogovora o skupnih osnovah za usklajeno urejanje odnosov pri pridobivanju in razporjanju dohodka delovnih skupnosti upravnih organov in drugih organov družbenopolitičnih skupnosti ter pri delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo pa osnutek družbenega dogovora o pospeševanju razvoja drobnega gospodarstva na naši republiki v letih 1981—1985 ter se seznanili z informacijo o stanju glede preskrbe prebivalstva in založenosti tržišča v jeseniški občini. (S)

Konec samovolje

Predlagana je vrsta ukrepov, ki naj bi zavrl neugodna gospodarska gibanja in zaščitili življenjsko ravan delavcev

Neugodna gospodarska gibanja v začetku letosnjega leta, ki jih spremljajo novi pritisci za uvoz, rastoča inflacija, trganje reprodukcijskih verig, zapiranje trgov in krčenje dohodkovih odnosov ter predvsem podvijane cene, ki so samo januarja porasle skoraj toliko, kot je zapisano v resoluciji za vse leto, kažejo, da težav, s katerimi smo se sproprigli, laži, še zdaleč nismo obvladali, njihovi vzroki so se začeli letos ponovno razplamtevati. Vzrok pa je nedvomno več in potreba je takojšnja in široka družbena akcija, da tem negativnim težnjam stopimo na prste, sicer bodo prizadevanja za stabilizacijo našega gospodarstva resno ogrožena.

Dogovorjeno je tudi, da bodo najkasneje v štirinajstih dneh sprejeti po republikah dogovore o zagotavljanju izdelkov široke porabe, o energetski preskrbi in preskrbi z nafoto in njenimi derivati, preskrbi z zdravili in detergenti. Dana je tudi pobuda, da cen sladkorja, mesa, mleka, olja, moke in kruha do konca leta ne bi več spremenjali, temveč bi problem cen teh živil reševali z enotnim režimom kompenzacij za vso državo.

L. Bogataj

Aktivno ob dnevnu žena

Radovljica — Občinski svet Zvezne sindikatov v Radovljici ter občinska konferenca SZDL Radovljica priporočata, da prihajajoči mednarodni dan žena, 8. marec, letos v osnovnih organizacijah sindikata obeležijo čimbolj delovno in aktivno.

8. marec dobiva iz leta v leto bolj delovni značaj, z vsemi možnimi konkretnimi oblikami aktivnosti, od organizacij do posvetovanj, predavanj, kulturnih manifestacij, razstav, tovarniških srečanj aktivistov NOB, mater padlih borcev do delovnih razgovorov z družbenopolitičnimi, proizvodnimi, znanstvenimi in kulturnimi delavkami.

Ob letosnjem 8. marcu naj bi bila družbenopolitična aktivnost usmerjena še posebej na obeleževanje 40-letnice vstaje, 40-letnice revije

Naša žena, nadaljevanje stališč o uresničevanju srednjoročnega načrta v zaostrenih pogojih gospodarjenja in tako dalje. Z aktivnostjo ob dnevnu ženo naj bi se izognili raznim neprimernim oblikam praznovanja, ki niso v skladu z našimi stvarnimi možnostmi in ne prispevajo k razreševanju tistih problemov, ki so še vedno prisotni v vsakdanjem življenu in delu.

Praznovanja, predavanja, razgovore in druge aktivnosti ob 8. marcu naj bi praviloma organizirali v krajevnih skupnostih, organizatorji pa naj bi bili osnovne organizacije sindikatov in krajevne konference SZDL. Na svečanostih bodo najbolj zaslužnim ženam tudi podelili priznanja.

D. S.

DOGOVORILI SMO SE

SEJE ZBOROV JESENŠKE OBČINSKE SKUPŠČINE

JESENICE — Ta teden se bodo sestali delegati zborov jeseniške občinske skupštine. Seja družbenopolitičnega zabora bo v sredo, 25. februarja, ob 16. uri, delegati zabora združenega dela in zabora krajevnih skupnosti pa se bodo zbrali ob isti uri dan pozneje.

V prvem zboru bodo obravnavali osnutek družbenega plana razvoja občine Jesenice v letih 1981—1985, poročilo o poteku sprejemanja samoupravnih sporazumov o temeljih planov samoupravnih interesnih skupnosti za obdobje 1981—1985, osnutek družbenega dogovora o pospeševanju razvoja drobnega gospodarstva Slovenije v letih 1981—1985 in predlog družbenega dogovora o skupnih osnovah za usklajeno urejanje odnosov pri pridobivanju in razporjanju dohodka delovnih skupnosti upravnih in drugih organov družbenopolitičnih skupnosti ter pri delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev. Na seji zabora krajevnih skupnosti bodo med drugim pregledali tudi predlog srednjoročnega programa dela samoupravnih komunalnih skupnosti jeseniške občine v letih 1981—1985, na seji zabora združenega dela pa še predlog družbenega dogovora o izgradnji in financiranju novega muzeja ljudske revolucije Slovenije v Ljubljani.

Ni stanovanja brez stanarine

stanovalci družbenih stanovanj v kranjski občini sodijo med najrednejše plačnike stanarin, saj je amudnikov izredno malo — Najdejo pa se tudi taki, ki sicer zmorejo, a nočejo po cele mesece poravnati stanarine — Po zakonu jih seveda lahko doleti preselitev v starejše in cenejše stanovanje

Stanovanjska skupnost v Kranju lahko samo pohvali več kot 600 stanovalcev v družbenih stanovanjih, saj le-ti vestno in poti poravnavajo stanarino in vav tako tudi ostale stroške v vezi s stanovanjem, kot so ogrevanje, smetarina, vodarina in podobno. Čeprav pomenijo inkant stanarine seveda strošek za stanovanjsko skupnost, pa se je tudi tak način vse doslej kazal kot najuspešnejši.

«Če namreč primerjamo plačevanje stanarine in ostalih stroškov v zvezi s stanovanjem po vseh slovenskih občinah,»ovi Tone Roblek, tajnik kranjskega Domaplana, potem je očitno, da drugje nikakor ne uspeje zbrati sredstva od stanarini, tudi meri, kot so seveda stanovalci dolžni prispevati: ponavdosegajo nepobrane stanarine, tudi do dvaja let ali celo tideset odstotkov kar se seveda ne pozna tudi na sredstvih za vzdrževanje hiš v družbenosti.

V kranjski občini pa občasno plačuje stanarine okoli 2 odstotka stanovalcev v družbenih stanovanjih. V lanskem letu se je cer to število stanovalcev, ki niso plačali stanarine do treh desetec, dvignilo na 600. Venec pa večina teh dolžnikov — izkušnjaj stanovanjske skupnosti — stanarino sicer z zamujem, a vendar kasneje poravnava. Večini primerov takšna zamujenja nastaja zaradi odnosnosti stanovalcev, začasnega bivanja v volinici ali na dopustu, zaradi cer je seveda inkasant zaman vnik na njihovih vratih. Večini stanovalcev inkasanta kasnepotaka ali pa nakazuje stanovo stanovanjski skupnosti tudi volinici.

Za večje dolžnike pa seveda stanovanjska skupnost vloži tožbo pri temeljnem sodišču, saj skor prevideva tudi takšno pot za izterjavo stanarine. Ni bila tako vložena tožba.

zoper 108 stanovalcev, ki dlje časa niso iz različnih vzrokov hoteli srečati inkasanta. V večini primerov sicer že vložena tožba doseže svoj učinek, tako da je stanarina poravnana, najdejo pa se tudi stanovalci, ki menjajo, da v družbenem stanovanju ni potrebno plačevati niti stanarine niti ostalih stroškov s stanovanjem. Lani so stanovalci dolgovali skupaj 1,6 milijona din za stanarino, kar sicer v skupno zbranih sredstvih za stanarino ne pomeni ravno veliko, vendar pa se vsaka neplačana stanarina pozna v sredstvih za vzdrževanje stanovanjske hiše, v kateri stanuje »zastonjkar«. Lani je bilo sicer le 21 stanovalcev, ki več kot tri mesece niso plačali stanarine. Med njimi pa je bilo tudi nekaj takšnih, pri katerih se je dolg za stanarino povzpel tudi do 70.000 novih din.

Pri tem je treba povedati, da ne gre za stanovalce, ki zaradi slabih gmotnih razmer ne bi zmogli stanarine; za takšne pri-

mere se seveda lahko določi subvencionirana stanarina, ki se lahko zniža na 20 odstotkov stanarine. Lani je zaprosilo stanovanjsko skupnost za znižanje stanarine 191 stanovalcem, znižana stanarina pa je bila odobrena 134 stanovalcem, ki so glede na svoj dohodek bili do znižanja upravičeni.

»Za stanovalce, ki ne plačujejo stanarine, pa preko sodišča dosežemo preselitev v drugo praviloma starejše in zato tudi cenejše stanovanje,» pravi Tone Roblek. »Lani v decembri je bila prva takšna izvršba, ko smo stanovalko, ki stanovanjski skupnosti dolguje več kot 70.000 din, preselili po odločitvi sodišča iz novejšega stanovanjskega bloka na Planini v starejše, a prav tako primoerano stanovanje.«

Na listi za preselitev so trenutno še štirje stanovalci, ki jih je bilo treba zaradi neplačevanja stanarine tožiti na sodišču, le to pa je odločilo, da se morajo preseliti v drugo starejše stanovanje. Preselitev pa je seveda v veliki meri odvisna od tega, če se kakšno starejše stanovanje izprazni. Preselitev ni najprijetnejša stvar, pa še zaostalo stanarino za prejšnje stanovanje je kljub temu treba odplačevati še naprej — če je stanovalec seveda zaposlen; najdejo pa se tudi taki, ki se s hitrim menjavanjem zaposlitve izogibajo tudi temu.

L. M.

Pomoč za življenje in delo

Kranjsko društvo za pomoč duševno prizadetim si uspešno prizadeva pomagati prizadetim mladostnikom in tudi odraslim — V nekaterih DO ne manjka razumevanja za zaposlovanje absolventov OŠ s prilagojenim programom — Delavnica pod posebnimi pogoji za vse, ki ne morejo v redno proizvodnjo, je postala pretesna

Društvo za pomoč duševno prizadetim Kranj je v torek popoldne na svoji redni letni skupščini pregledalo delo društva zadnjih dveh let, sprejelo program dela za bodoče ter izvolilo nov izvršni odbor. Tudi v bo-

doč ho kot že vsa leta doslej osnovno vodilo okoli 230. članskega društva in še posebej prizadetnega izvršnega odbora nuditi vso pomoč duševno prizadetim otrokom in tudi odraslim ter jim pomagati pri usposabljanju za življenje in delo. V preteklem obdobju je bilo delo društva uspešno, nič manj pa si gotovo ne bodo prizadevali tudi letos, ki je razglašeno za mednarodno leto invalida; med invalidi pa vsekakor sodijo tudi duševni invalidi, še posebej srednje in težje prizadeti, ki jih v Sloveniji niti ni tako malo — okoli 10.000.

Društvo je v zadnjih dveh letih tako kot že vrsto let pripravilo več predavanj za starše prizadetih otrok, na domovih so obiskali otroke in tudi odrasle osobe, ki zaradi svoje težje prizadetosti niso nikamor vključene in zanje skrbijo izkušno starši, organizirali so novoletno srečanje staršev, priredili koncert, pomagali nekaterim socialno šibkim in podobno. Večji del skrbi pa je seveda društvo namenilo skupaj s šolo Helene Puharjeve in skupnostjo za zaposlovanje usposabljanju in iskanju primerne zaposlitve za absolvente osnovne šole s prilagojenim programom. Ob velikem razumevanju nekaterih kranjskih delovnih organizacij, kot so Iskra, Sava, Planika, KŽK in drugih, je uspelo najti primerno delo za vse absolvente šole, ki jo obiskujejo tudi otroci iz tržiške občine. Prav v Tržiču pa imajo v delovnih organizacijah še večji posluh kot kje druge za zaposlovanje in posprej še za usposabljanje absolventov s prilagojenim programom.

Ceprav so delavnice pod posebnimi pogoji v Kranju doobile tako dolgo zaželeni pravni status, pa se s tem seveda pogoji srednje duševno prizadetih mladostnikov vključenih v zanje primerne oblike dela, niso spremnili. Delavnice z oddelki delovnega usposabljanja so v starih prostorih osnovne šole Helene Puharjeve v Stritarjevi ulici že močno pretesni in v primerjavi s podobnimi delavnicami v Sloveniji najskromnejši. Že utečeno sodelovanje z nekaterimi delovnimi organizacijami, ki nudijo kooperantska dela, ki jih mladostniki primerno usposobljeni tudi zmorejo opraviti, se trenutno niti ne more širiti zaradi utesnjenoosti; s tem pa se seveda tudi ne povečuje število mladostnikov, ki bi prav v takih delavnicah lahko dokazali sebi in staršem, da so sposobni s svojim delom vsaj delno poskrbeti zase.

L. M.

Za 8. marec predvsem kulturne prireditve

Svet za življenjske in delovne pogoje delavcev pri občinskem svetu Zveze sindikatov Škofja Loka vodi Sandi Bartol, zaposlen v škofjeloški kmetijski zadrži. Je izredno aktiven in je za svoje delo v sindikatu in v drugih družbenopolitičnih organizacijah prejel januarja priznanje občinske skupštine.

»Največji problem, s katerim se stalno ukvarjam, je alkoholizem. V naši občini je po ocenah zdravstvenih delavcev približno 4.000 alkoholikov. Ceprav smo vsi seznanjeni z zlom alkoholizma, delovne organizacije pogosto prikrivajo in jih ponavadi obravnavajo šele tedaj, ko pride do nesreč pri delu. Preslabla je tudi povezava z zdravstveno in socialno službo, saj se najhitreje zdravnik seznanji s tem, kdo je alkoholik že zato, ker prihaja k njemu po bolnišču ob »plavilih«. Še bolj nezumljivo pa je, da v delavski menzi na Trati, pa tudi v nekaterih drugih obratih družbene prehrane, točijo alkohol.«

Kaj pa prehrana med delom?

»Naš svet zagovarja stališče, da je potrebno povsod, kjer je le mogoče, zagotoviti delavcem topel obrok. Ugotavljamo pa, da se delovna organizacija, ki so ji bili odobreni prehrambeni boni, sploh ne briga več, da bi poskrbel za topel obrok.«

Kako ureščujete samoupravni sporazum o minimalnih standardih za zagotavljanje življenjskih in kulturnih pogojev za delavce?

»S tem sporazumom se ukvarjam že nekaj let in sedaj smo končno dosegli, da so ga podpisale prav vse delovne organizacije. Seveda pa še nismo dosegli tega, da bi ga povsod tudi ureščevali. Imenovali pa smo posebno komisijo, ki spremlja ureščevanje njegovih določil.«

Bliža se 8. marec. Sindikat že nekaj let zagovarja stališče, da naj bi bilo praznovanje skromno.

»Ze lani smo pri sindikatu zavzeli stališče, da naj bi 8. marec praznovan delovno in ga popostrili s kulturnim programom in naj bi praznovanje prenesli v krajevne skupnosti. V glavnem so se v osnovnih organizacijah tega priporočila držali, saj je le 11 kolektivov pripravilo praznovanje v gostilni ali bogata darila. Enaka priporočila smo sprejeli tudi letos.«

L. Bogataj

Več prostora v vrtcih

V Kranju lani in letos dokaj uspešno rešujejo predšolsko vzgojo in varstvo. Že jeseni je vrtec, ki ga je zgradila tovarna IBI in ga izročila širši uporabi, sprejel 130 otrok in so bile tako rešene najnajnejše prošnje za sprejem v družbeno vzgojo in varstvo.

Spomladi pa bo dograjen nov vrtec na Planini, ki bo lahko sprejel do 300 otrok. Tako bo za letos rešen problem prostora za predšolsko vzgojo in varstvo ter vsaj za nekaj časa ne bo potreben točkovati po pravilniku o sprejemu otrok, kdo je potrebnejši. Upajo namreč, da ne bo treba odkloniti prav nobenega otroka, ki je res potreben družbenega varstva.

Veliko so letos tudi razmišljali, kako čim manj povečati oskrbnino kljub visokemu porastu življenjskih stroškov, ki prizadeva tudi vzgojno-varstvene ustanove. Pri tem so se zavedali, da mlade družine težko zmorejo visoke oskrbnine, zlasti še družine, ki imajo v vrtcu 3 ali več otrok. Letošnji predlog oskrbnine je 17. februarja obravnaval izvršni odbor skupnosti otroškega varstva Kranj in sklenil predlagati novo lestvico, ki predvideva 15 % letno povečanje od 1. 3. 1981, kar pomeni 12,5 % letno povečanje. Starši bi prispevali le okoli 40 % dejanskih stroškov, 60 % pa bi pokrila SOV iz sredstev, ki se zbirajo za otroško varstvo po prispevni stopnji iz OD občanov. Tako bi znašale oskrbnine glede na dohodek na družinskega člena od 1.863 din do 345 din za predšolskega otroka in od 2.593 din do 506 din za dojenčka. Družinam, ki imajo v vrtcu 3 ali več otrok, bi SOV regresirala še 400 din za vsakega otroka. Na polovico naj bi bil znižan starni prispevek za otroke, ki so zaradi bolezni odsotni več kot 15 koledarskih dni.

Skupnost otroškega varstva si prizadeva omogočiti družbeno vzgojo in varstvo vsem tistim otrokom zaposlenih staršev, ki so varstva res potrebnih. Zaveda pa se tudi pomembnosti družbeno vzgoje v predšolskem obdobju. Zato bo posvetila več pozornosti predšolski vzgoji vseh otrok. Letos postaja po zakonu o predšolski vzgoji in varstvu mala šola obvezna in so jo dolžne izvajati vzgojno-varstvene ustanove. V vrtcih bodo jeseni začeli izvajati 120-urno malo šolo za vse 6-letne otroke, izvajali bodo pa tudi 80-urni program za 5-letne otroke. S tem bi vsaj delno izmenili razvojne možnosti vseh otrok pred vstopom v osnovno šolo. Seveda bo pa treba do jeseni zagotoviti za to dejavnost ustrezne prostore in kadre, saj obvezna predšolska vzgoja ne more biti uspešna, če jo bodo izvajali le z nadurnim delom, popoldne, ko se vrtci spraznijo.

Letovišče gorenjskih otrok

Lani je v obeh gorenjskih letoviščih v Novigradu in na Stenjaku letovalo skoraj 3200 gorenjskih otrok — Zaključen triletni investicijski program obnove letovišč, le gradnjo večnamenskega prostora je ustavila inšpekcija — Oskrbni dan bo letos 270 din

Med tistimi redkimi, ki januarja in februarja že zelo resno mislijo na poletno sezono ob morju, je prav govor Zavod za letovanje Kranj. Lanska sezona je bila uspešna, če lahko tak imenujemo organiziranje zdravstvenih in drugih letovanj za gorenjskih otrok v letoviščih Novigrad in Stenjak.

»Lani je v obeh letoviščih v 117 dñi dolgi poletni sezoni uživalo sonce in lovilo zdravje 3200 otrok iz vseh gorenjskih občin,« je povedal direktor Zavoda Peter Tulipan. »Ce prištejemo še otroke in mladino iz Centra za rehabilitacijo sluha in govora Ljubljana ter Dekliškega vzgojilišča Višnja gora ter še nekaterih skupin, ki so že dolgoletni gostje letovišč v posezonai, pa je bilo v letovišču še kakaj sto otrok več. Vsega skupaj so otroci koristili več kot 61.000 oskrbnih dñi.«

Tolikšno število otrok v obeh letoviščih obenem tudi pomeni, da so zdravstvene in izobraževalne skupnosti, skupnosti socialnega skrbstva in otroškega varstva prispevale precejše delež sredstev za letovanje otrok ter tako tudi omogočile, da se je letovišče v celoti namenilo za letovanje otrok, za kar je bilo pred leti tudi dograjeno. Pretežna večina otrok, ki letujejo na Stenjaku in v Novigradu, so še vedno iz kranjske občine in sicer jih je bilo lani v zdravstvenih kolonijah, v šoli v naravi in kot predšolski skupaj 1860, kar je več kot polovica vseh letujčih. Okoli 530 otrok je iz radovljiske občine, 380 iz škofjeloške, 310 iz tržiške.

Februarja se je tudi sestal svet Zavoda, ki je pregledal in odobril poslovjanje v lanskem letu ter tudi že določil nove cene oskrbnega dne. Letos bo oskrbni dan veljal 270 din za otroke in 300 din za odrasle. Materialni stroški so od lani seveda močno narasli, kar se je moralno upoštevati tudi na oskrbnem dnevu, vendar pa bodo starši otrok z nižjimi dohodki tudi letos deležni regresirane oskrbine.

L. M.

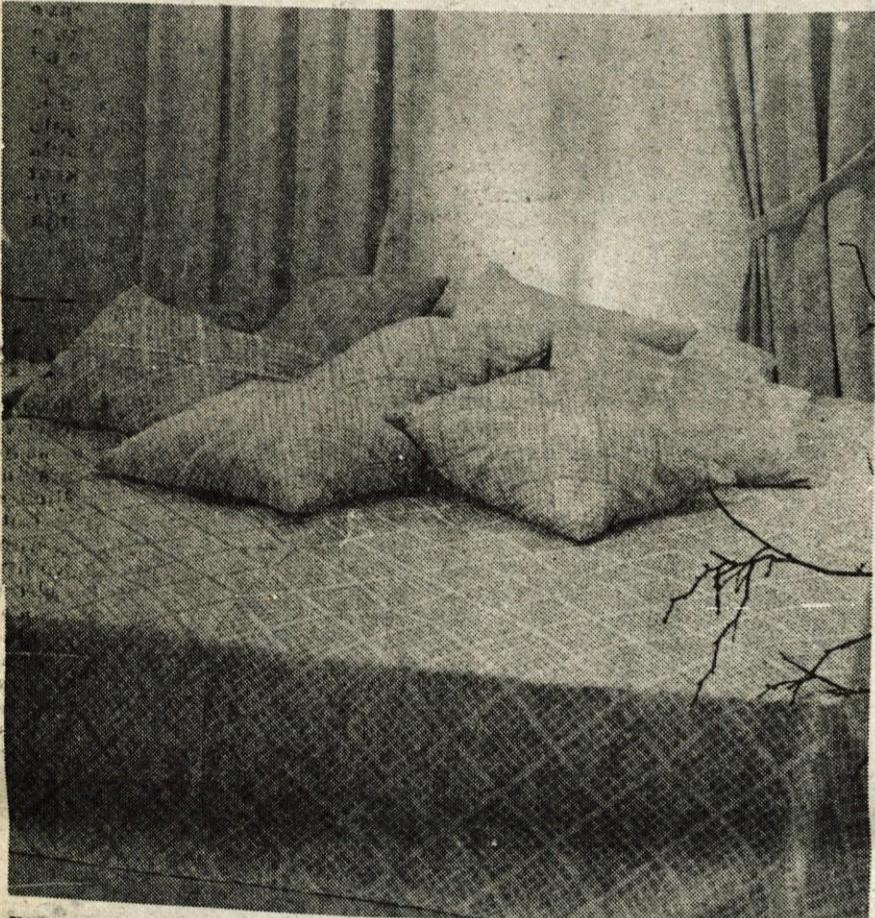
Letno zamenjajo vse vzorce

Eksperimentalna tkalnica iz Kamnika s preusmeritvijo v nekaj letih napravila konec življosti — Novi stroji, proizvodni prostori in izdelki, ki takoj zapuste skladišče

Kamnik — Eksperimentalna tkalnica pravzaprav ni več pravo ime za tkalnico mariborskega Tekstilnega instituta v Kamniku. Ustanovljena je bila pred slabimi tridesetimi leti, kasneje ji je bila namenjena vloga izdelovalca vzorcev za slovensko in jugoslovansko tekstilno industrijo. Toda nikoli ni dočela zaživelja, saj so tekstilne tovarne začele vzorce izdelovati same in kamniška eksperimentalna tkalnica se je tako pred leti znašla v mrtvem rokovu tekstilne reke. Smelosti danes 60-članskega delovnega kolekti-

va gre pripisati, da malta tkalnica že nekaj let ne života več. Začeli so izdelovati dekorativne tkanine za notranjo opremo in danes jo poznamo po kvalitetnih in lepih prtih, pregrinjalih in zavesah.

Na novo so začeli pred dobrimi štirimi leti, ko je Eksperimentalna tkalnica postala temeljna organizacija mariborskog Tekstilnega instituta in ji je bila s tem zagotovljena samostojnejša razvojna pot. Raziskovanje so skorajda povsem opustili, proizvodnja pa je poskočila, tudi ekonomski kazalci so skokoviti. Če

Eksperimentalna tkalnica iz Kamnika je za svoje dekorativne tkanine na ljubljanskem sejmu mode letos že drugič prejela Zmaja. — Foto: D. Dolenc

Rešitve se ponujajo

V Tovarni kos in srpov Tržič bi radi delili več kot ustvarijo, hkrati pa tarnajo zaradi slabih delovnih pogojev in kadrovske strukture — Nesonje, ki ga vodilni delavci in člani družbenopolitičnih organizacij, zlasti komunisti, ne znajo pretrgati — Rešitve so znane, treba jih je uresničiti.

Tržič — Pred dobrimi dvemi leti sem bila na zboru delavcev v Tovarni kos in srpov Tržič. Že tedaj sem kot nepristranska opazovalka spoznala, da v tovarni marsikaj še najbolj medsebojni odnosi, saj je bilo čitno, da delavci iz proizvodnje ne zaupajo vodilnim, da pa tudi vodilni z njimi niso posebno potrežljivi, da jih ne znajo obveščati, da ni mogoče deliti več kot ustvarijo in da je zato edina pot večja produktivnost, vlaganje v sodobnejšo tehnologijo ter iskanje donosnejših programov.

V Tovarni kos in srpov so lani izplačali za osebne dohodke kar 35 odstotkov več kot leto prej, ne glede na družbene usmeritve o razporejanju dohodka in ne glede na ustvarjeni dohodek, ki je bil nižji od pričakovanega — nekaj tudi zaradi zamrznine cen njihovih izdelkov — in jim takih izplačil ni dovoljeval. Zavestno so se zapisali med kršitelje družbenega dogovora.

Nekateri zbori delavcev so predvsem delo pešice, ki pa znajo pridobiljati vecino. Premalo so storile družbenopolitične organizacije, zlasti komunisti. Zakaj so to dopustili, zakaj niso vplivali pomirjevalno, pojasnili, da jemanje iz rok v usta ne pelje k napredku, k boljšim delovnim pogojem, višji produktivnosti in tem večjemu dohodu.

Predvsem o tem je tekla beseda na razširjenem sestanku komiteja občinske konference zveze komunistov v četrtek popoldne v Tovarni kos in srpov. Komunisti iz osnovne organizacije so samokritično priznali, da v političnem sistemu ne delajo kot bi morali, da niso dobro organizirani, da so njihovi sestanki vsebinsko mlačni in da, med delavci nimajo

pravega ugleda. Utrdili ga bodo lahko samo z boljšim delom, z reševanjem problemov v delovni organizaciji, s približanjem delavcem in v njihovim usposabljanjem.

Delavci, več kot polovica je ne-kvalificiranih, verjetno res ne razumejo, kakšna je pot do višjega dohodka, kaj je zanj treba storiti in kako se mu včasih tudi odreči v prid razvoja. Tovarno je pred kratkim mladinska delegacija označila kot »muzej«. Delavci so bili užaljeni, po drugi strani pa za preusmeritev na industrijsko cono, za vpeljavo donosnejših programov in sodobnejše tehnologije niso dovolj storili.

Zdaj se jim ponuja priložnost, da se združijo z Metalko ali Merkurjem. V kratkem se bodo morali odločiti, katerega partnerja bodo izbrali, saj bi s tem veliko pridobili: predvsem boljše razvojne možnosti in strokovne delavce, ki jih nimajo dovolj, pa za njihovo pridobitev premalo naredijo.

Ena od poti k boljšim medsebojnim odnosom in zadovoljstvu delavcev je tudi pravičnejše nagrajevanje. Sedanja merila so zelo ohlapna, saj dopuščajo v povprečju več kot 40-odstotno prekoračevanje, po drugi strani pa manjkojo normativi za nagrajevanje kvalitete, s katerimi bi omeljili velik izmet. Pametno bi tudi bilo, da bi v tovarni uvedli nagrajevanje na osnovi mesečnih obračunov uresničevanja proizvodnih planov po delovnih enotah oziroma obratih.

Rešitve, ki bi jih lahko še naštavili, se torej ponujajo. Treba se jih je le lotiti, in to v vseh delovnih sredinah, za vsakim strojem in pisalnico. Složno, odgovorno, zelo.

H. Jelovčan

je bilo še pred tremi leti 10 milijonov dinarjev celotnega prihodka skoraj da magična meja, letos načrtujejo že 80 milijonov dinarjev celotnega prihodka, v primerjavi z lanskim letom skorajda polovico več. Poslovni sklad je lani porastel kar za 85 odstotkov in nove proizvodne prostore, ki čakajo le še na namestitev strojev, so zgradili z lastnimi sredstvi. Proizvodna dvorana, v kateri bo skladišče surovin in priprava proizvodnje in meri okrog 800 kvadratnih metrov je skupaj z opremo veljala 20 milijonov dinarjev. Z naložbo bodo realizacijo povečali za 70 do 80 odstotkov. Gradili so z lastnim denarjem, kar seveda pomeni, da prihodnja leta ne bodo imeli kreditnih obveznosti. Pomembna prednost so tudi novi stroji, saj so v zadnjih treh letih zamenjali vse in danes se v delavnicih vrati 24 tkalskih strojev, ki teko blago do 180 centimetrov širine.

Težava, s katero se vse bolj soočajo vsi tekstilci, je oskrba s surovinami. Večjih zadreg doslej niso imeli, saj imajo z Gorenjsko predilnicu iz Škofje Loke in Predilnicu iz Litije dobre poslovne odnose. Za surovine pa morajo odrinuti devize in ustrezen delež zagotoviti predilnicam. Brez izvoza torej ni več bodočnosti. Že lani so svoje izdelke ponudili na tuje. Letos načrtujejo, da bodo izvozili 6 odstotkov izdelkov.

Prodor na zahtevna tržišča skandinavskih dežel nedvomno omogočajo kvalitetni izdelki z vzorcem, ki so blizu skandinavskemu stilu. Kamniška Eksperimentalna tkalnica namreč izdeluje predvsem kariraste vzorce. Mali tkalnici prednost daje tudi njena prilagodljivost željam kupcev. Vsake pol leta zamenjajo polovico vzorcev, v letu torej vse.

Izdelki takorekoč takoj zapuste skladišče, proizvodnjo imajo razprodano, čeprav je konkurenca ostra. Njihova prednost je predvsem v njihovi majhnosti, ki omogoča male serije in s tem širok izbor izdelkov. Usmerili so se tudi v celovito opremljanje določenih prostorov kot hotelov, ladij, turističnih kmetij. V načrtu imajo, da bodo v Ljubljani odprli svetovalni center, v katerem bo kupec njihovih izdelkov lahko dobil tudi nasvet arhitekta.

O kvaliteti prtv. pregrinjal, zaves, ki jih stekajo v kamniški Eksperimentalni tkalnici govore tudi primerni tkalnici predvsem v njihovi majhnosti, ki omogoča male serije in s tem širok izbor izdelkov. Usmerili so se tudi v celovito opremljanje določenih prostorov kot hotelov, ladij, turističnih kmetij. V načrtu imajo, da bodo v Ljubljani odprli svetovalni center, v katerem bo kupec njihovih izdelkov lahko dobil tudi nasvet arhitekta.

Slovenija je konkurira ostra. Njihova prednost je predvsem v njihovi majhnosti, ki omogoča male serije in s tem širok izbor izdelkov. Usmerili so se tudi v celovito opremljanje določenih prostorov kot hotelov, ladij, turističnih kmetij. V načrtu imajo, da bodo v Ljubljani odprli svetovalni center, v katerem bo kupec njihovih izdelkov lahko dobil tudi nasvet arhitekta.

M. Volčak

Letos trikrat draži
Premalo avtobusov za prevoz delavcev TOZD Potniški promet pri Alpetouru praga zakup avtobusov, vendar po trikrat vieni od sedanje — Bi tako škofjeloški delo sami kupili avtobuse, da bi se lahko udobno vozili

ŠKOFJA LOKA — Prevozi delavcev iz Poljanske doline ter iz Škofje Loke in okolice na delo v industrijske na Trati so že dolgo problem. Avtobusi so prepeljani v vožnja vse prej kot udobna in primerna. Zato nekatere delovne organizacije že kupujejo svoje avtobuse. Naj omenimo TeABC Loka, Termika, RUŽV. Takšno drobljenje prevoze delostnosti najbrž ni najbolj gospodarno, saj so avtobusi izkoristili nekaj ur dnevno, zato v občini menijo, da bi bilo pametnejše kati se druge prevoznike, če prevozov Alpetour ni sposoben celoti opraviti.

Ne gre zanikati, da se na tem področju ni nič naravnih. Opravljenih je bila vrsta pogovorov med delovnimi kolektivi Alpetourom, v katerih se je pokazalo, da bi moral v podobno dobro razmisli o gibljivem delovnem času, da bi odpravil naval ob konicah, Alpetour pa bi za normalen prevoz delavcev potreboval vsaj 16 novih avtobusov.

Hkrati je Alpetour — temeljna organizacija Potniških pripravila osnutek samoupravnega sporazuma, ki naj bi medsebojne obveznosti in pravice med njim in delovnimi kolektivi. Pobudo je vsekakor potrebno pohvaliti, manj pohvaliti je vsebina sporazuma. Predlaga, da bi delovni kolektivi založili avtobuse in to po ceni, ki je trikrat višja od cene sedajšnjih prevozov. Kjer pa se prevozi opravljajo za dve ali tri izmed moralni prispevati se za dnevnice šoferja. Od tega mesecu zneska bi odsteli še inkaso ustvarjen od prodanih vozovnic, ki jih potem uporabniki vajo predvsem uporabnike.

Za dan naj bi delovni kolektivi odsteli od 6.500 do 7.700 naravje za avtobus in če bi se stekli letni iztržek, stroški so se odsteti, je kaj lahko izračunati, da bi lahko pri Alpetourom denar kupili skoraj vse potrebe »delavske« avtobuse. Ali gače povedano, delovne organizacije naj bi kupile avtobuse, bi jih potem lahko najemale.

Kako sploh lahko pride do takšnega predloga? Poenostavljeno rečeno, ima Alpetour na škofjeloškem področju morebitno »svoboden trg, kjer vzame kolikor potrebuje. Da ne uspeva, je vzrok tudi v nepovezanosti delovnih kolektivov urejanju problematike prevoza. Posledice pa seveda občutljive, lavci, ki se morajo na delo voziti.

V Škofji Loki cene

Stanovalci, ki se te dni selijo v nova stanovanja Podlubniku, so za kvadratni meter plačali nad 13.000 dinarjev — Takšna cena je na dobre pripravljenosti gradnje, sodobne logije in večjega števila enakih stanovanj

Škofja Loka — Zaradi skokovitega porasta cen postajajo stanovanja že skoraj nedosegljiva dobrina, zlasti za tiste, ki si morajo stanovanjsko vprašanje reševati sami. Cene so že merski presegle 20.000 dinarjev in za tista, ki bodo vseljiva čez nekaj mesecov obetajo še nekaj tisočakov višje. Zato je cena kvadratnega metra stanovanja v Podlubniku, znaša 13.179 dinarjev, sorazmerno nizka. Toliko so moralni za stanovanja odsteti tisti, ki so se vselili pred novim letom v predzadnjo in tisti, ki se selijo do tisti v zadnjo stolnico v naselju Podlubnik.

Ob tem je potrebno pomeniti, da so stanovanja opremljena. So zelo lepo keramičnimi plosčicami po in primerno obdelanimi stenama, niso občutljive za otroške stene. Balkoni so urejeni in vgrajene omarice skupaj s nim koritom in sodobnim kom, kar drugod že opozna tako so opremljene sanitari.

Pri Tehniku, ki je zgradil, poudarjajo, da vzrok za nižjo ceno v delovnem letu in stekli v stalni gradnji kompleksu. V Podlubniku tehnik v nekaj letih zgradi novanj.

»Razen tega,« je poučil Tehnik Jože Albreht. Ijamo sodobno tehnologijo za vse naselje enaka in prihranili precej stroškov obračunu stroškov se tudi pozna, ker smo zemljo pred petimi leti in hkrati komunalno opremo za naselje. Zaradi tega se stroškov za komunalo v novanju znižal od prvih 13 odstotkov. Neugodna pa je bila metodologija cene, pri kateri so kupili, gradbeniki pa smo gubili.«

Nekoliko dražja pa bivanja, ki jih gradijo v naselju za mlade družine, na ceno je namreč 17.000. »Stroški so višji zaradi serije enakih stanovanj in tehnologije, saj so zasidana z zidaki, to pa več živega dela, drža načnala oprema in se zemljišče,« je obrazložil Jože Albreht.

V prihodnje si društvo postavlja za nalogo še nadaljnje povezovanje vseh avtorjev in izumiteljev glede na njihove želje in potrebe, organizirane predavanje o inventivni dejavnosti in zakonodaji s tega področja, obiske raznih razstav, sodelovanje z vsemi skupnostmi, ki imajo v svojih programih razvoj in uveljavljanje inventivne dejavnosti ter izmenjavo mnenj z inovatorji drugih občin. Se naprej pa si bo društvo prizadevalo za ustavljanje sekcij društva, kjer so za to pogoji.

Na zboru je dolgoletni član DIATI Kranj Aleš Zupan iz Save prejel najviše odlikovanje, plaketo Boris Kidrič, ki mu ga je podelil Centralni odbor Narodne tehnike Jugoslavije v Beogradu. D. Dolenc

Znanje mora hitreje v proizvodnjo

Pot od inovacije do uporabe v proizvodnji še vedno predolga — Dohodek od inovacij ni rezultat izjemnih tržnih okolnosti, temveč rezultat dela — Aleš Zupan prejel plaketo Borisa Kidriča

sprejete odločitve o inovatorstvu v proizvodnjo. Štirideset takšnih služb že imamo v Sloveniji in povsod so se dobro obnesle.

Zakon o izumiteljstvu še ne uresničuje kot bi se moral, ugotavljajo kranjski inovatorji. Pri izumiteljstvu bi morale biti deležne olajšav pri obdobjitvi tudi delovne organizacije, ki prijavljajo in uporabljajo inovacije svojih delavcev. Inovatorstvo ni rezultat izjemnih okolnosti, ampak rezultat dela. Izvršni svet občin bi moral z davčnimi olajšavami dajati vzbuditev tem delovnim organizacijam. Tako pa le sindikat in družbenopolitične organizacije uresničujejo tisto, kar so zapisale v akte.

V prihodnje si društvo postavlja za nalogo še nadaljnje povezovanje vseh avtorjev in izumiteljev glede na njihove želje in potrebe, organizirane predavanje o inventivni dejavnosti in zakonodaji s tega področja, obiske raznih razstav, sodelovanje z vsemi skupnostmi, ki imajo v svojih programih razvoj in uveljavljanje inventivne dejavnosti ter izmenjavo mnenj z inovatorji drugih občin. Se naprej pa si bo društvo prizadevalo za ustavljanje sekcij društva, kjer so za to pogoji.

Na zboru je dolgoletni član DIATI Kranj Aleš Zupan iz Save prejel najviše odlikovanje, plaketo Boris Kidrič, ki mu ga je podelil Centralni odbor Narodne tehnike Jugoslavije v Beogradu. D. Dolenc

Festova »mini« pokušnja

Od 26. februarja do 8. marca se bo v Kranju zvrstelo enajst filmov z letošnjega Festa – Prevladujejo komercialna dela zahodnih kinematografij

Kranj – O enajstem beograjskem Festu, ki se je končal dobro iztekel, je bilo zapisanih ničkoliko kritičnih besed. Namesto posrednika sedme umetnosti, povezvalca vsega najboljšega kar v svetu nastaja, je festovski program podlegel komercialnim interesom naših distributerjev. S tem pa si je zapravil še tisti kromni ugled, kar ga je imel in pristal na repu podobnih svetovnih prireditvev.

Kljub temu bo Fest z redkimi izbrimi, v gneči distributerskih takupov spregledanimi filmi, tudi etos predstavljal kvalitetno ogrodje jugoslovenskega filmskega sporeda.

Likovna kolonija v otroškem domu

V Karlovcu, v ulici Vladimirja Nazorja je v veliki dvonadstropni gradbi Otroški dom Vladimir Nazor, v katerem živi 104 otrok brez starkev.

Takih domov je v Jugoslaviji več, vendar ima ta nekaj posebnega. Vsako leto namreč organizirajo v timskih počitnicah likovno kolonijo cilik.

Letos je bila že osmič, povabili so trideset umetnikov, kiparjev in slikarjev, samoukov in akademikov. Poleg Jugoslovanov so bili štirje ujeti: Nemec, Čeh, Američanka in vedski slikar in pesnik Gosta Nydahl, ki ima sam doma številno družino.

V domu so umetniki ustvarjali od 23. januarja do 1. februarja.

Ze ob vstopu v zgradbo sprejmejo kipovalca prijazni in lepo vzgojeni pojenci ter pokažejo, kaj vse imajo. Pa je tudi kaj videti! Po stopniščih, na dvorišču, v dvorani, učilnicah in sobah je vse polno kipov, slik in risb visoke umetniške vrednosti.

Otroci pridno sodelujejo v programu tega zanimivega srečanja, pomagajo kiparjem in slikarjem ter tudi sami ustvarjajo. Ob tem delu se borejajo stalna priateljstva, kar bravi direktor doma Pero Car, da je najdragocenije.

Sicer jih pogosto obiskujejo znani družbenopolitični delavci, igralci, leveci, pesniki, pisatelji in drugi prijatelji otrok, ki so zaradi nesreč, bolzni ali drugih vzrokov ostali brez staršev.

Poleg domskega osebja pomagajo organizaci, izobraževati in usposabljati otroke za normalno vključitev našo samoupravno socialistično delovno skupnost.

Zlata Volarič

FILM

»Pekinški velikane sodi med tisoč vrst filmov, s katerimi nas je zadnja leta zasula zahodna kinematografija z namenom, da nam vlijajo strah ali vsaj razburkajo domišljijo. In čeprav je scenarij »Pekinškega velikana« uveljan, triki pa že znani, zgodba vendarle ni ravno dolgočasna, skraka – milo rečeno – zaprani recept se je enkrat obnenet, kar pa je skuhano, je ravno dovolj dobro za enkratno uporabo.«

Pomembnejši pa je film, ki je sedel »velikanu«, to je španska barvna vojna drama »Sedem januarskih dnevov slovitega režisera Juana Antonia Bardema. Bardem, ki je po mnenju kritikov eden najbolj samostojnih ustvarjalcev sodobnega filma, je izdelal neponovljiv film, ki se kljub temu da temelji na zgodovinskem dejstvu, ne porazgublja v dokumentarnosti. Temveč se v tankočutnem prikazovanju usode male španske družine razširi v izraz duha komaj minule dobe španske zgodovine. Nam manj znani igrači so v filmu odlično odigrali svoje vloge in včasih se nam razdi, da je v njihovih dialogih nekaj autobiografskih elementov. Ondanid dogodek je kruti poboj petih levicaških advokatov, ki je bil sam eden izmed vrste brutalnih političnih razščeravanj, ki so sledila proti koncu nemirnih sedemdesetih let. Kljub specifičnim režiwerskim prijemom in psihološkim prvinam je film predvsem politična drama. Priložnosti, da »Sedem januarskih dnevov« lahko končno spremjamamo tudi v našem kinu, vsekakor ne smemo zamuditi!«

I.II.JANA ŠAVER

Enajst »koščic« bodo slovenski gledalci v nekaterih mestih lahko spoznali že zdaj, v izboru tako imenovanega minifesta, ki je postal učena prireditev.

Izbor vsebuje le tista dela, ki so za predvajanje pripravljena, opremljena s podnapiši. Ker se našim uvoznikom veliko bolj mudi ponuditi dela zahodnih kinematografij, ki prinašajo dohodek, v minifestu razen Wajdinega Dirigenta zamenišemo dosežke vzhodnih ustvarjalcev, ki so letos največ prispevali k višji kakovosti ravni beograjskega srečanja.

V Kranju se bo minifest začel 26. februarja (trajal bo do 8. marca) s punk filmom *Divji fant* iz angleške proizvodnje, nadaljeval pa se bo z ameriškim komercialnim »grehom« *Imperijski udarec*. Gre za nadaljevanje uspešnice Vojna zvezd z istimi zapleti in celo s ponovljenimi triki. Ob vesternu *Tom Horn* se bodo gledalci poslovili od Steva McQueena.

Cetrti dan bo prikazano eno najboljših lanskih del. *Dirigent*.

uglednega poljskega režiserja Andreja Wajde, razmišljajoč film, pretkan s prisopodobi, ob katerem bo *Mesto žensk* Federica Fellinija dobesedno zbledelo. V tem spornem, hvaljenem in grajanem filmu bodo gledalci namreč zaman iskali odgovor na vprašanji, kam vodi pretirani feminismus in kje so moje vladavine moškega erotizma.

Velika filmska imena pa s tem še niso izčrpana. Mogočna zgodovinska freska *Kagemusha – sence bojevnikov* režiserja Akira Kurosawa prinaša razen paše za oči poglobljena razmišljanja o oblasti, boju zanjem tudi s splektarstvom in moralnostjo oblastništva.

Za sprostitev od zahtevnih tem bodo poskrbeli filmi *Razbito steklo*, ki govori o vzponu in zatonu popularne glasbene skupine Breaking Glass pa prikupni, malce komedijski in malec melodramatični film Francoisa Truffauta *Zadnji metro ter Sieglj akcijski Pobeg iz Alcatraza*. Megli režiserja Johna Carpenterja bo v minifestu zastopal fantastično grozljivo, za uspešen konec pa bo poskrbela ameriška satira *Je pilot v letalu*, posrečena parodija na obrabljeni teme o nevarnostih, ki pretijo letalskim potnikom.

H. Jelovčan

Ob 150-letnici rojstva Matije Valjavca

Rojak kremenitega gorenjskega značaja

Zgornja Bela – V torek je minilo 150 let, ko se je v Kračmanovem mlini na Srednji Beli rodil svobodoljubnem staršem sin Matija, ki je Belo Belico, mogočen Storžič in trdne gorenjske ljudi pod njim s svojimi pesmimi izpisal na strani slovenskega liričnega in epskega ustvarjanja. Že kot študent je bil Matija ognjevit narodnjak in misli so mu bežale daleč od lemenata, kamor so ga silili njegovi sorodniki. Z Dunaja se je Valjavec vrnil z diplomom klasičnega in slovenskega jezikoslovca. Tako kot v študentskih letih se je tudi pozneje njegova pot navezovala na Trdinovo; skupaj sta prijateljevala v mladosti, dobro in slabu sta delila tudi na prvem službenem mestu kot profesorja v Varaždinu. Kasneje sta se njuni življenjski in ustvarjalni poti ločili in dokončno razšli v Zagreb, kjer je Matija nazadnje služboval in tod tudi daleč od domače vasi umrl. Valjavec je bil vnet zbiratelj ljudskega blaga, zamikalo ga je tudi jezikoslovje: Z znanstvenimi razpravami s tega področja si je pridobil

pesmih s preprostim naslovom »Pesme«, po pripovedkah iz živalskega sveta (Volk Rimljan, Osel, kralj zverin), za katere je ljudske motive našeli tudi v domačem kraju. Razovedajo predvsem tesno povezanost z naravo in živalmi ali kažejo na napake človeškega početja. Sedanes sta zelo priljubljeni s človeškimi čustvi in usodami prepleteni pesništvu Pastir ter Zorin in Strelina. Valjavec je bil vnet zbiratelj ljudskega blaga, zamikalo ga je tudi jezikoslovje: Z znanstvenimi razpravami s tega področja si je pridobil

tudi članstvo v tedenji Jugoslovenski akademiji v Zagrebu.

Belan si ponosni na svojega rojaka trdnega gorenjskega značaja. Oh 150-letnici njegovega rojstva so pripravili krajši kulturni program, v katerem sta sodelovala domača recitatorja Ivo Bizjak in Jože Sodnik, moški pevski zbor ter folklorna skupina in pevski zbor predvorske osnovne šole, ki nosi pesnikovo ime. Njeni učenci so spomini na Kračmanovega Matija obudili z recitali njegovih pesmi.

C. Zaplotnik

Kajuhova nagrada za Staneta Šinkovca

LJUBLJANA – Pretekli petek so v dvorani ljubljanske mestne skupščine slovesno podelili Kajuhove nagrade za leto 1981. V najožji izbor predlogov za nagra-

do, ki jo založba Borec že od leta 1960 podeljuje vsako leto za najboljša še neizdana dela, ki pomenijo nov prikaz ali pomemben prispevek k boljšemu poznavanju naše revolucionarne preteklosti, so se letos uvrstili akademika Marjanca Jemec-Božič za številne ilustrirane mladinski knjige s partizansko tematiko, magister Boris Milakar za delo Domobranstvo na Primorskem, France Filipič za svoje dolgoletno raziskovanje zgodovine komunistične gibanja na Slovenskem ter Krančan Stane Šinkovec za Dachauski zbornik, v katerem združuje zgodovinski prikaz nastanka in delovanja zloglašnega koncentracionega taborišča Dachau in spominske izpovedi preživelih interiranec.

Delo Staneta Šinkovca o trpljenju v Dachauu delno že poznamo. Nedavno tega smo ga del v nadaljevanjih objavljali v Glasu.

Pretresljiv dokument bo to. Prijetno smo presenečeni, da je prav to delo, ki je med našimi bralec vzbudilo veliko zanimanje, nagrajeno. Čestitali smo avtorju ob tej novici in ga zraven še poprosili za kratko izjavo za Glas.

Druga številka Žirovskoga občasnika pa poleg že omenjenega prinesla tudi malo antologijo Žirovskih pesnikov, izpostavila problem arheoloških raziskovanj na Žirovskem,

prinesla je odmeve na prvo ţevlikovo, domoznanske zapise, odlomke iz kronik – in ne nazadnje bogato likovno prilogu. Ta vsebuje fotografije članov fotosekcije PD Žiri, risbe akademskih slikarjev Tomaža Kržanika in Staneta Kosmača ter zgodovinske posnetke. Med slednjimi najomenimo fotoponatis »Pravil bralnega društva« Žiri, ustanovljenega pred sto leti.

Izdajo so omogočili društvena dotacija in reklame objave naslednjih delovnih organizacij: Alpina, Ljubljanska banka Slovenijas-trgovina, Etiketa, Kladivar, Poliks in KGZ Sora Žiri.

Tretja številka bo izšla jeseni ob priliku Žirovskega krajevnega razrednika.

Miha Naglič

Samorastnik in Prešeren

V knjižnici »IVAN TAVČAR« v Škofji Loki razstavlja od 11. februarja 1981 dalje Peter Jovanovič dvajset risb na temo Prešernovih pesmi.

Ceprav Petra Jovanoviča ne bi bilo treba posebej predstavljati, je vendar pravda iz kataloga, ki je izšel ob njegovi prvi razstavi leta 1966 v Škofji Loki povzamemo nekaj osnovnih misli: Peter Jovanovič je bil rojen 6. februarja leta 1938 v Dolnji Žetini pod Bleščem. Že v šoli je rad risal, resneje pa se je lotil risanja, ko so ga k temu spodbudile ilustracije v reviji Mlada pota, kamor je tudi sam poslal leta 1957 eno svojih risb, ki jo je uredništvo tudi objavilo. Objava je Jovanoviču vila pogum in od takrat naprej štejemo ustvarjalna leta samorastnika izpod Blešča. Ceprav je Peter Jovanovič popoln samouk, kaže v svojih risbah s tušem in v leseni plastiki dar izvrstnega opazovanja, smisel za čisto risbo, kar daje skupaj z okorno preprostoto figur pravi ekspresivni čar naivnosti, ki polno zazveni prav v obdelavi motivike iz njegove najbližje okolice: otrok in kmetov.

Tako takrat pred petnajstimi leti. Danes lahko občudujemo pri Jovanoviču izrazit smisel za čisto risbo, ki mu je ostal. Ni pa več naivne oknosti, ni več motivike iz najbližje okolice, ker je posegel po novi snovi in novih motivih. Že v plastikah je obdelal literarne predlage Tavčarja, Bevka, Prežihove. Sedaj je vzel v roke Prešernove Poezije in ob njih ustvaril ciklus zanimivih risb. Že bolje, ilustracij na teme Prešernovih pesmi. Atributi s katerimi ponazarja pesnitve so sicer skromni, a pod Jovanovičevimi prstimi zaživijo svojsko ekspresivno! Personificirana debla dreves, največkrat sta dve drevesi, ponazarjata moško in žensko figuro, enkrat ujeti v pajčevino, drugič v krče lastne grčave ujetosti, prirasil v tla. Hrepeneči bitji sta, ki se pneta kvišku a jima zverjenost ne dovoljuje poleta, korenine ne odrtijo se od zemeljske prirastlosti na vse malenkosti tega sveta. S tem se je Jovanovič približal misli velikega pesnika. Likovno zasnova je osvobodil podrejenosti literarni predlogi, kar se mu je dogajalo tako pri Tavčarju kot pri Prežihu in Bevkiju, ko mu je bila fabula imperativ in ko je zanemarjal svoj lastni ustvarjalni jaz. Tokrat je ustvaril ilustracije samostojnih razsežnosti s svojskim prizvokom skromne in izpovedne risbe, vredne svega spoštovanja.

Andrej Pavlovec

Vsak četrtek

Kranj – V novem lutkovnem gledališču na Tomšičevi 44 bo v četrtek 26. februarja, ob 16. in ob 17. uri, na sporednu pravljicico Karla Novaka: *Pravljica o meziniku* v uprizoritvi Lutkovnega gledališča pri Prešernovem gledališču Kranj. Novo lutkovno gledališče (GLG – gledališče, lutke, glasba), čigar »oče« je Cveto Sever, torej že polno diha in pretekli četrtek so otroci posvetili napolnili prostor v gradu Kieselstein in navdušeno sprejeli Naceta Simončiča, ki se je predstavil z lutkovno igrico Veliki kikiriki.

Le še do petka, 28. februarja, bo v mestni galeriji v Ljubljani (desno od vhoda v magistrat) odprtta razstava karikatur poznanega slovenskega karikaturista Boruta Pečarja. Res bi bilo škoda, če bi jo zamudili!

»Svatba« za abonente

Seligova »Svatba« v uprizoritvi Prešernovega gledališča uvrščena v ožji izbor republiških predstav za sarajevski festival

KRANJ – Od 23. do vključno 28. februarja bo v Prešernovem gledališču vsak večer na sporednu »Svatba« Rudija Selige. Premiero je predstava doživelna v prvi polovici januarja letos. Zaradi drugih obveznosti gledališča bo za abonmaško občinstvo na sporedu šele ves prihodnji teden.

Medtem je Rudi Seligo za svojo dramo »Svatba« prejel »Nagrado Slavka Grumača na letošnjem Tednu slovenske drame 81. Brez dvoma gre za izjemno kvalitetno in gledališko vznemirljivo uprizoritev, kar potrjuje tudi dejstvo, da je republiški selektor za sarajevski festival mladih in eksperimentalnih scen uvrstil v ožji republiški izbor.

Pri uprizoritvi sodeluje vrsta najpomembnejših slovenskih gledališčnih ustvarjalcev.

M. L.

Tomo Križnar

9

Z MOPEDOM PO JUŽNI AMERIKI

Naslednjih 48 ur me ni. Spim. Ležim in berem. Nasčen sem z vtisi, ne morem več sprejemati novih, naj se malo uleže.

Proti večeru se prepustim ulici. Čez trge palač poznega baroka, mimo kipov generalov, po pločnikih, kjer vsak kaj prodaja, me nese na Plaza San Martin. Nasproti hotela Bolívar se v parku tare ljudi. V gručah stoejo okrog klovnov, ki udrihajo čez politiko, revščino, zadnji karneval. Opazim tudi nekaj ostrih aristokratskih potez, ki se važno nosijo ob vodometu. Menda bo res, kar pravijo, da hoče biti nekdanja prestolnica, vice kraljev bolj fina, bolj španska kot Madrid; bogate Američane s severa spuste v svoje salone, če jih potrebujemo za važen posel.

Lima je najbolj cvetela v 18. stoletju, ko je bila ena prvih mest na svetu. Tudi Lima danes sekajo moderne podvozi, široke avenije, nebottični, vendar se starata. Lima še vedno močno čuti okrog Plaze de Armas, kjer se zgosti v en sam veličasten spomenik konkvisti. Francisco Pizzaro stoji na visoko dvignjenem konju in moli svoj krvoljni meč proti katedrali, kjer v pajevnih leži njegovo mumificirano, z vato natlačeno truplo. Kaj je bil Pizzaro? Spoštovanja vreden držen osvajalec, ki je junaško ponesel špansko krono v nekončne meje novega sveta in podaril barbarom resnice božje milosti, ali navadna zakompleksana fanatična hiperbaraba, ki ga je rodila Evropa, podobno kot je rodila tudi Hitlerja? Kaj so vši ti napoleoni, ki jih čas-

Leta 1535 je Pizzaro s peščico vojakov ob prvem srečanju z inkovskimi plemenitaši ugrabil glavarja in ga kot nevernika obsodil na smrt. Ko mu je za odkup pobrajal zlato, ga je enostavno vele obesiti. V kleteh cerkve sv. Frančiška je kostnica. Lobanje in kosti so razvrščene po pomembnosti bivšega lastnika, velikopisem, gospe imajo velike oči, otroci se zafrkavajo brez posluha za stare naftalinske zgodbe konkvista-

Ko se vračam po praznih ulicah, veter vrtinči polnočni prah, trgovci pospravljajo stojnice, v topli noči mi nasproti prihajajo lepotice razpuščenih las, počesani Romei z malomarno vrtečimi kruži avtomobilov v rokah, pa oni mastno polizani bratci, ki so posejado po kartonastih škatlah po neonom in stegu-

Gringov je povsod dovolj. Tisti samozadovoljni starejši so sicer z ženami v novih pončih pobegnili v hotele, vendar mladim vagabundom Lima ne da pokodajo. Letajo okoli, se srečujejo, zbirajo se v gruče, posejajo ob poceni pivu v kitajski restavraciji na Plaza San Francisco in ... se boje drug drugega. Na živce si njegove zavožene ideale, svojo družbeno iztrjenost, svoje konflikte, pa srečas sebi podobne bedake, z lastnostmi, ki jih že na sebi sovraži ... Pijemo vino, fantaziramo na kitare pod cerkevnimi vrati in se deremo, da se stare ženice križajo na oknih. Ko pritulejo policijski, nam je vseeno: tako ali tako smo se zaflozifirali, da bi potrebovali nekaj dni, preden bi se zbrcajmo v marico in zgnejo. Nas se nihče ne dotakne. Turizem je za Peru pomembna gospodarska panoga. Poznam Američane, ki delajo mesec v letu doma, posredovali po kartonastih škatlah po neonom in stegu-

Parih Južne Amerike.

Cestna kuhinja ponuja čudovite dobre, le lačen moraš biti

Vizo za Bolivijo dobim po štirih urah. Nasprolje vstop v južnoameriške države ni tako oviran, kot sem pričakoval. Večinoma zahtevajo le povratno letalsko karto in nekaj sličic. Problem je le z Brazilijo in Venezuela, za katerih vizum je potreben nekaj mesečno čakanje. V Čile se gre podobno kot v Paragvaju, brez vseke sitnosti. Bil sem tudi na našem veleposlanstvu. Odpravili so me v petih minutah.

•••

In potem sva drvela naprej po puščavi proti jugu. Ze dva tedna vozim po puščavi, kje in zakaj nastaja toliko peska?

Nekje na meji s Perujem ob tihomorski obali se tropsko, za banane tako ugodno podnebje nenadoma pretrga in se spremeni v nekaj tisoč kilometrov dolg pas, žejen vode. Vleče se prek puščave Atacama in se konča nekje v srednjem Cilu. Kljub bližini ekvatorja je vsa vegetacija v teh suhih krajih odvisna od hudočravnih voda, ki prihrume s strmih, šestisočmetrskih andskih vrhov, ki branijo težkim oblakom dostop do Pacifika. Za nastanek puščav v tem delu Južne Amerike učene knjige krivé tudi hladni Humboldtov tok in meridiansko cirkulacijo zračnih gmot.

Ko tisto jutro sredi hrupa in izpušnih plinov otovorim svoj motor, srečen zapustim prenatrpane ulice Lime in se poženem proti jugu po od vročine migetajočem asfaltinem traku Pan amerikane. Cesta, ki se začne v kanadskih gozdovih in veže obe celini (prekinjena je le v Panami, kjer zaradi potrebnih velikanskih denarnih sredstev in velike donosnosti ladijskih družb, ki prevažajo tovornjake iz Paname v Kolumbijo, še vedno niso obvladali nevarna močvirja malaričnega Dariena na meji med obema državama) vse do argentinske Ognjene zemlje in Patagonije, je dokaj dolgočasna. Ravnina je, včasih napol zasuta z zahrbitnim peskom in polna zaspanih šoferjev tovornjakov. Gostilne, trgi, reklame za coco colo so ob vsej tem, jih enajst s tem zaslужkom prežive v Limi, ki s svojim razmeroma poceni bivanjem omogoča romančno brezdelno življenje bivših plejbojev. Lima je

KAM?

PUSTOVANJE NA VOGLU

V SKI hotelu na Voglu pripravljajo letos nadvse zabavno pustovanje in sicer v soboto, 28. februarja in na pustni torek.

Pustne maske bodo imele prost vstop, najboljše pa čakajo zanimive in privlačne nagrade.

S povratkom ne bo težav, saj bo gondolska žičnica vozila v soboto do 1. ure zjutraj.

SKI Hotel na Voglu vas vabi!

ODLIČNA SMUKA NA JUTU TIROLSKEM

Na Kronplatz na južnem roškem hodiju, Globočourov smučat že pet let in vredno s nadvse zadovoljni s Šinko nudbo žičnic - 30 naprav in 70 kilometrov smučarskih poti tekaške proge v dolini.

Zaradi izredne domačne prijetnega vzdušja so pri Groušu izbrali termin, od 28. februarja do 7. marca, v penitenciju BROETZ v Rasnu, od koder bodo vši, ki bodo odšli na pustno smukovanje, vozili do sedeža Olangu.

Za odrasle je cena 7.500 narjev, za otroke do sedem let 6.500 dinarjev, manj je treba štetiti, če ne vzamete sklepov.

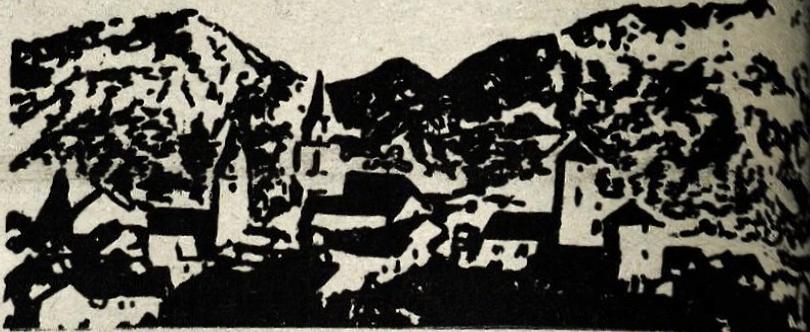
Cena vključuje sedem polpenov, sedemdnovno smučarsko karto, avtobusni prevoz in izjave in nazaj, vožnje in organizacijo.

Prijave sprejemajo vse gospodarske poslovalnice do 21. februarja, ob prijavi pa vplata v višino 3.000 dinarjev.

JUGOSLAVIJA

KRANJ

NAČRT MESTA

NOVA KARTA KRANJA Z NAJBLEDJO OKOLICO

Geodetska uprava Krško je izdala nov načrt Krana z najboljšo okolico. Izšel je v nakladi 5.000 izvodov in vsebuje načrt mest, opisani ulicami in nekaterimi ustanovami ter delom organizacijami, obsegajo pa tudi območje na severu do Rupe, vzhodu do Britofa, na jugu do Sr. Bitenj, Drudovke in Hrastovice, na zahodu pa do Rakovice in Krških opekarov v Strahinji. Karta vsebuje tudi seznam ulic, osnovnih podatkov o mestu, načrtu mesta pa so s simboli označeni: avtobusne postaje (lokalne), avtotskoke postajalische, postaje milice, pošte, telefonske, govorilnice, zdravstveni dom in zdravstvene postaje, lekarji, turistični uradi, hoteli, restavracije in gostilne, kavarne, banchi, muzeji, galerije, spomeniki, gledališča, kino, šole, bencinski črpalki, parkirni prostori in avtomehanične delavnice. Skoda je izkoristena tudi druga stran karte, kjer bi na primere lahko navedli vrsto koristnih podatkov, tako turističnih ostalih (naslovi, telefonske številke in drugo) s čimer bi kmalu precej pridobilna na uporabnosti. Načrt mesta je po ceni 40 za izvod na voljo v vseh koskih, Mladinski knjigiji in turističnih uradih v Kršku ter na Geodetski upravi Krško.

JOŽE VIDIC:

Vojni zločinec FRANC FRAKELJ

2. — Moško truplo, v sukunji, temni obleki, dolgi hlačah, v močne čevlje obut, s podkvicami na petah in nazobčani okovi spredaj. Obleten v temen telovnik, sivo jopico, na sebi je imel dve sračci spodnjo belo in zgornjo sivkasto s tenkimi črtami. Suknja (štucar) zeleni barve, znamke Tivar. Lobanja popolnoma razbita, visok okoli 165–170 cm, usnjen pas na hlačah širok tri cm.

3. Moško truplo, v pumparicah, zelenkasto sivih, drobno kariranih, v močnih dolčenkah, kratek suknič do pasu (jankerle). Glava popolnoma razbita in odpadla od trupla. Visok 170 cm.

Opomba: to bi mogel biti posestniški sin Jesih Anton z Iga, star okoli 22 let. Tako je popisanih vseh šest žrtev, ki jih je Belač že tedaj (1944. leta) za potrebe Komisije za ugotavljanje vojnih zločinov in zločincev identificiral. Po zapisanem vrstnem redu so bili umorjeni: 1. Francka Brancelja, poročena Korpes; 2. Jože Brancelj iz Tomišlja, Franc-kin oče; 3. Anton Jesih, star 21 let. Ceprav sem Marjana Kersnika-Belača prvič videl zadnje dni julija letos in tedaj sploh prvič slišal za ta ohranjeni zapisnik, sem na podlagi izpovedi prič in lastnega raziskovanja brez pomote v knjigi Po sledovih črne roke opisal, kdo so bile žrteve, ki so jih Skalarjevi morilci umorili v pondeljek, 20. decembra 1943. leta.

JOŽE VIDIC:

20 dni po tem umoru je Franc Frakelj umoril še hčerko Malnarjevo mamo – Marijo, poročeno Keršanc, 38-letno mater devetletnega sina Vinka. Marija je bila tri dni zaprta v bunkerju pod stopnicami v barjanski domobranski postojanki. Kljub hudemu januarskemu mrazu ji niso dali niti odeje. Zadnji dan pred usmrtnitvijo so njenom možu dovolili, da jo je obiskal v zaporu. Ko je mož odpril vrata Frakeljove pisarne, je slišal, kako nekdo pisarju narekuje smrtno obsodo za njegovo ženo, ker ima »tri brate v partizanih, četrти pa je pačel kot partizan«.

Keršanc mi je povedal, da je njegova žena vedela za smrtno obsodo. Frakeljova polpa je njo in Francko Tanček iz Zgornjega Iga ponoči odpeljala v gozd blizu vasi Zalog pri Škofljici in ubila.

Ko je Keršanc prosil Frakeljna za dovoljenje, da bi lahko prekopal ženino truplo na pokopališče na Igu, mu je Frakelj zagrozil: »Samo dotakni se groba, pa boš prav tam kopan.«

Za novo leto 1944 je Skalar utrujene klavže poslal za nekaj dni na dopust. Nenehno je skrbel, da so njegovi izvajenci dobivali boljšo hrano kot drugi vojaki in razne priboljške. Apostoli so lahko večkrat šli domov, pri raznih roprimi so dobili več plena, občasno pa še razne nagrade.

10. februarja 1944. leta so Skalar, kapelan Stefan Kraljević, Martin Oblak in Tone Pristavec vodili domobrance v Iško vas in jo obkoli. Rogovili so po vasi in strahovali vaščane. Skalar je rjoval, da je treba vse pobiti, ker so delujejo s partizani. Iz žepa je potegnil spisek enajstih vaščanov, ki so jih takoj nato aretirali. Skalar je sklenil, da bo aretirane vaščane pobil v Kozlarjevi gošči, in to kar mimogrede, ko se bodo vračali v postojanko na Barje.

Tokrat je Skalarjeve morilске naklepe prekrizal neprizakovani in silovit partizanski napad. Nihče ni pričakoval napada, najmanj pa Skalar. Domobranci so urno zasukali pete in

zbežali proti Igu. Na čelu bežeče vojske strahopetni Skalar, ki se je ustavil, Razen dveh so partizani rešili vse artileri. Med begom so domobranci ubili samo ženico, ki jim ni mogla usteči.

Šele po vrnitvi na Ig je Martin Oblič izvedel, da se iz boja ni vrnil njegov brat, tudi pri domobrancih. Partizani so zaslišali in obsodili na smrt.

»Maševali ga bomo,« je Skalar po svojega najzvestejšega služabnika. Tisoč Skalarjevi domobranci v Vrbnem so učiteljico Heleno Modic, staro 29 let, neza Grebenc, očeta Marije in Leni Benč, ki sta bili ubiti januarja na Iški. Ižanski cesti so aretirali Alojzijo Beneša, vse tri ustrelili v Kozlarjevi gošči. Manj z Ižanskimi cesti so poslali s »priporočilom v internacijo v Nemčijo, kjer naj se ve, da Skalar ne pobija vse ampak da včasih tudi koga blago dobro na delo v Nemčijo ali v taborišče.« Umre, on tega ni kriv. Vojna je in ljude umirajo načilne smrti. Ni ene vojne in ni izumitelj topov, mitraljev in bomb.

Sicer pa Skalar ni bil vojaški dogmat, je znan ljudi pobijati tudi drugod in ne tisti gošči. Nekoč je ponudil kneti Rupertu z Iga puško, rekoč: »Primi jo ključi se nam.« Rupert je odkimal in orložil, Skalar mu tega ni mogel ne posne oprostiti. Nekega dne so tega kneti larjevi tolovaji zalobili pri delu na nju kar tam ubili.

Poleti 1941. leta je italijanska partizanska cesta založila mladega fanta, ki je metaval letake Osvobodilne fronte, žaga v obozih na pet let zapora. To je Škafar iz Črne vasi, ki je do začetka vredil na trgovski fakulteti v Beogradu.

NAŠI ŠPORTNIKI

Sašo Robič:

Vzornika
Križaj
in Stenmark

STARI VRH — Vse kaže, da je neuradno evropsko prvenstvo za pionirje in pionirke za pokal Topolino v Monte Bondonu nadve uspešno za mlade jugoslovanske alpine in alpinke. Na tem letosnjem evropskem prvenstvu je lep međunarodni uspeh dosegel še ne Atirnajstletni učenec jeseniske osnovne šole Toneta Čufarja Sašo Robič. Sašo Robič je na pokalu Topolino v kategoriji starejših pionirjev v slalomu in veleslalomu osovilj prvo mesto. Premagal je vrsto znanih tekmovalcev iz Švicce, Avstrije, Francije, Italije in drugih evropskih držav.

Utegne sedmegas razreda na osnovni soli Tone Čufar na Jesenicah je že na međunarodnom FIS tekmovanju šesti Pokal Loka '81 odlično vozil v obeh disciplinah. Čeprav ni zmagal, obakrat se je moral zadovoljiti z drugim mestom. Je vendar dosegel pričakovani uspeh.

Pred odhodom v Monte Bandone je dejal, da se bo potrudil in naredil, kar se bo narediti dalo. In res je. Njegovi zmagi nista bili pričakovani, saj je bila na Topolinu konkurenca mnogo boljša kot na Starem vrhu. Tako smo s Sašom Robičem dobili odličnega naslednika Roku Petroviću, ki je pred tem zmagoval na pokalu Topolino.

S smučarji se je Sašo Robič spoznal že zdaj. Prve smučarske zavoje je naredil na smučarskem tečaju šole na Počepi. Potem je prisel v Smučarski klub Jesenice, kjer je mlade smučarje treniran.

ral sedanji trener Janez Smitek. Smitek je kmalu spoznal nadarjenost tega smučarja in začela se je vadba.

»Treniram v klubu pod vodstvom Janeza Smiteka. Vadimo v Kranjski gori in Črnom vrhu,« dejal Sašo Robič. »Kot mlajši pionir sem na republiškem prvenstvu dosegel prvo mesto v veleslalomu in bil drugi v slalomu. Lani na Starem vrhu sem bil tretji v slalomu in četrti v veleslalomu. Na lanskem tekmovanju v Monte Bondonu sem zasedel deseto mesto v veleslalomu.«

Bi ocenil nastope v letosnjem sezonu? »Menim, da je bila letosnjih sezona dobra. Tudi v šoli mi gre dobro. Veliko sem odsoten, a z učenjem ni problemov. (Naj) zapisemo, da je Sašo odličenjak! Dobro sem vozil v tej sezoni, ki pa se ni končana. Na mladinskem državnem prvenstvu sem bil v kategoriji mlajših mladičev tretji v slalomu in šesti v veleslalomu.«

Sašo Robič pravi, da mu je ljubša disciplina veleslalom kot slalom. Kot pa se je izkazalo, je odličen smučar v obeh disciplinah.

Tvoji načrti in vzorniki?

»Veliko bo treba delati, da se bom prebil v jugoslovansko B garnituro in nato v prvo A vrsto. To je moja velika želja in tudi cilj, da ga dosežem. Vzornika sta mi Križaj in Stenmark in sploh vsi odlični smučarji v vseh treh disciplinah.«

D. Humer

reality

Za dan daljše življenje v domu ostarelih

Dom upokojencev na Planini za 126 prebivalcev ni pravi dom, pa vendar na jesen življenja prijetno, toplo, domala domače okolje. Ne le streha nad glavo in topli obrok, tudi skrb delavcev za boljše počutje ostarelih, za njihovo bogato izpolnjevanje prostega časa, dajejo polnejsi smisel življenju ljudi, ki bi se sicer počutili osamljeni in nadležni.

V starosti, ko se je težko prilagoditi novemu življenjskemu okolju, pomembno vlogo igra prizadetost in temočutnost soljudi, posebej še svojcev, za probleme ostarelega človeka. In da se v novem domu ne bi čutil zavrženega, od vseh pozabljenega, je tu skrb mnogih humanitarnih organizacij: ZZB, rdečega križa, društva invalidov in delovnih organizacij, kjer so bili njega dni zaposleni. Dom pa jim z delovno terapijo na eni in pestrim družabnim življnjem, obiski pevskih zborov, folkloristov, abonma gledališč, izleti in pikniki bogati vsak dan njihove seni.

Izdvojena invalidska organizacija

Skoraj tri četrteine upokojencev v domu na Planini je težje pokretnih, v sekcijski društva invalidov jih je organiziranih komaj 24. Do nedavnega so invalidi doma spadali pod poverjenstvo KS Planine, članarino je pobral nekdo od zunaj, zato tudi niso bili vedno najbolje obveščeni o delu in družabnem življaju matičnega društva.

Pravno vprašanje

Balec Rajko Primožič iz Žirov se je že pred časom oglasil s številnimi problemi, na katere želi, da odgovori na rubriko. Na nekaj vprašanjih bo najboljši odgovor vedelo njegov matično društvo invalidov, zato se na tem mestu posvečamo le enemu. Tako piše: »Invalidski upokojenci smo bolj ali manj prepričeni sami o sebi. Naj navedem le svoje težave z zdravjem, zaradi katerih bi moral iskati zdravniško pomoč, vendar običajno pri ambulantnem zdravniku in specialistični pregledi terjajo participacijo. Invalidske pokojnine prejemam le tri tisoč dinarjev, zato je zame obisk pri zdravniku precej materialno tveganje. S tem, ko sem se zdravil doma, sem bržkonekaj prihranil, toda kakšno škodo to pomeni za moje zdravje dolgoročno? Morda bi ustrezhen strokovni organ lahko odgovoril na vprašanje, kakšno pravico imam kot invalid prve kategorije do brezplačne zdravniške pomoči.«

Po sedanjih določbah Samoupravnega sporazuma o pravilih in obveznostih v zdravstvenem varstvu k stroškom za zdravstvene storitve, zdravila in pripomočke ne prispevajo med

OB OBČNEM ZBORU INVALIDOV ISKRE

Spremembe v prid invalidom

Program letosnjega mednarodnega leta invalidov bo ob zavorah stabilizacije težko uresničiti, saj nalaga pestre in obširne dejavnosti. Invalidi predlagajo, da bi bila nosilec programov delovna organizacija, kar bi zagotovilo času in letu celovito reševanje problematike zaposlovanja invalidov.

Aktiv invalidov Iskre Elektromehanike se je februarja sestal in predelal dejavnost lanskega leta, hkrati pa je postavljal okvire letosnjega programa v mednarodnem letu invalida. V preteklem letu se je aktiv dobro odrezal, kar se tiče olajševanja položaja invalidom na delovnem mestu. Napravili so spisek polovice zaposlenih invalidov za preventivni zdravniški pregled, vendar pa z rezultati pregleda niso popolnoma zadovoljni. Brezstatusne invalide so začeli usmerjati k lečenju zdravnikom, da so jih postali na invalidsko komisijo za ocenitev odstotka telesne okvare. Tudi z delom in odnosom ambulantnega zdravstvenega osebja niso povsem zadovoljni. V program komisije za družbeni standard so uverili tudi invalide in jih vključili v program klimatskega zdravljenja in rekreacije. Za rekreacijo je bilo lani naslopljeno dobro poskrbeljeno, saj so člani pohvalili številne izlete, obiske in srečanja.

Doslej kar zgledno sodelovanje aktiv s kadrovsko, socialno službo, sindikatom, sekretarji TOZD bi se moralno še okreptiti, saj se vedno prihaja do nepravilnega vedenja invalidov, ker ne poznajo v celoti svojih pravic in dolžnosti. Invalidi ugotavljajo precejšnje probleme glede prestivatev na novo delovno mesto. Mnogi na svojih mestih ne zmognijo

predpisane norme, zato pritisajo na invalidsko komisijo, da jih slednjicu upokoji. Toda rešitev ni v invalidski upokojitvi, pač pa v manjših delovnih zahtevah pa seveda v preprečevanju invalidnosti, za kar poskrbijo pregledi pri zdravniku. Žal le-ti niso zadostni sistematični, če pa se jim pridruži še nehuman odnos, zaupanje v uspeh kmalu splahni. Večkrat bi morali pregledovati kronične bolnike, tiste, ki delajo na zdravju škodljivih delih in starejše, pa bi marsikaj prispevali k zmanjšani odstotnosti z dela in manj invalidskim upokojitvam.

Tudi sindikat bi moral odločenojno odigrati svojo vlogo zaščitnika delavca z zmanjšano delovno sposobnostjo, krepite humanne odnose v delovnem okolju, uveljavljati pogoje za varen prihod na delo in odhod za invalide, ki so kljub svoji telesni prizadetosti vezani na tekoči trak. Priča smo intenzivnejšim procesom izobraževanja ob delu, vendar med študirajočimi invalidom skorajda ni. Z višjo izobrazbo bi bila invalidu v precejšnji meri olajšana vsakodnevna delovna obveznost, pa je žal šele malo storjenega, da bi njihove morda skrite težnje tudi uresničili.

Letošnje leto je posvečeno invalidu pod gesmom »Popolno sodelovanje v enakost invalidov«. V zadnjih letih sicer opažamo napredek v polaganju invalida v svetu, napredno

DELOVNA IN ŽIVAHNA ŠE V POZNHIH LETIH

Prostega časa je posebno za moke, ki se ne ukvarjajo s pletenjem in vezenjem, na ostajanje. Le občasne prireditve, Akademski komorni zbor. Upokojenski zbor iz Tržiča, njihovi folkloristi so redni gostje v domu pretrgajo mrtvilo v domu ostarelih. Zato si mnogi pomagajo z delom, aktivnostjo, kakršne so bili vajeni vse življenje.

JELICA BOCAK: poverjenica društva invalidov za Dom upokojencev, je spregovorila o delu in težavah sekcijs:

»Poverjenstvo smo v domu ustanovili, da bi imelo matično društvo tudi do ostarelih invalidov svoje dolžnosti. Čeprav v tem lepem in funkcionalnem domu, primerenem tudi za invalida, v vsem skrbijo za naše življenje, se vendar včasih pojavijo problemi, ki jih mora rešiti le ustrezna institucija. Sprotno ugotavljanje težav, ki jih rešujemo v povzesti z društvom invalidov, pripelje do ugodnega počutja in večjega zaupanja naših članov, če se zavedajo skrbi še ene od institucij od zunaj.«

Žal smo včasih kljub bogatim možnostim izkoriscenja prostega časa in globoko vkorenjenimi medsebojni solidarnosti osamljeni. Zato bi si ponovno želeli srečanje, izletov, piknikov, gostovanj kulturnih skupin... Ob koncu preteklega leta smo se prav prijetno zabavali na srečanjih, ki ga je pripravilo predsedstvo Društva invalidov Kranj in nam povabilo zabavni ansambel Veseli šlosarji iz Iskre. Takšna sprostitev nam za kak dan podaljša življeno.«

FRANC PRISTAVC: radiomehanik, ki pri 72 letih še vedno zanesljivih rok opravlja svoj življenski poklic:

»Moji konjiček je popravljanje električnih strojev, tako sem pri tovrstnih hišnih opravilih kar dobrodošel mojster. Se prijetneje pa bi bilo delati, če bi imel stružnico ali vsaj popolnješje orodje. Dom nima zaupanja v tako investicijo, kajti kdo ve, če me kmalu nadomesti podoben mojster. Imam pa še dva konjička, ki sta se sprevrgla v prav zadolžitvi: čebele in urejanje okolice. Čebele, polovični panji stojijo zunaj v parku, so bolj razvedrilo za poleti, urejanje okolice pa je vsakodnevno opravilo. Če ne bi bil več sposoben delati, bi bilo težko zapolniti obilico prostega časa.«

TEŽAVE IN PREDLOGI

V domu pravijo, da so odnosi med uslužbenec in varovanec na zavidiči ravni, vendar so včasih opozorili na vrsto vprašanj, ki bi jih mogli družno z zunanjimi dejavniki rešiti. Eno od teh je bolj usklajena skrb zunanjih institucij za starostnike. Opozorili so tudi na obremenjenost zdravstvene službe, ki vzorčno skrbi za varovance, a žal v dveh ordinacijah tedensko zmanjša čas za stvari, ki so ponovno ocenjevanje invalidnosti in uveljavljanje odstotka telesne okvare. Veljalo bi bolj poenostaviti postopke za doseganje ocene, za dodelitev sredstev za skrb in postrežbo in še marsikaj.

Invalidov je precej več kot pa jih je uradno članov, zato bodo v domu poskrbeli, da bo sekcijska zajeta prav vse in tako v mednarodnem letu invalida tudi starostnikom omogočila pridobitev tega leta. D. Žlebir

zakonodajo in najhumanejša načela, od zavesti ljudi in pripravljenosti institucij pa je odvisno, ali se bodo te napredne zamisli tudi uresničevale. Ni namen invalidov, da bi letos prirejali bučne manifestacije in sami seboj govorili o težavah, ki jih poznamo, pač pa bodo skušali celotno družbo ogreti za naprednejše spremembe. V letu stabilizacije sicer dodatnih ugodnosti ni pričakovati. Dovolj je že, da se družba resnično zave pojaza invalida, posebno še tistega, ki je še vedno aktiven in produktiven. D. Žlebir

Težišče dejavnosti proti koncu leta

Radovljica — Radovljiko društvo invalidov deluje v skromni zasedbi, zato je vsaka izpeljava zahtevnejših akcij precejšnja obremenitev za njih. Ker pa letos praznuje uradno desetletnico obstoja, bodo jubilej slovesno obeležili jeseni, za to obdobje pa naj bi pripravili tudi občni zbor. Priprave na praznovanje mednarodnega dneva invalidov letos niso strogo vezane na prvo poletno nedeljo, saj je invalidu posvečeno vse leto. Radovljiko društvo bo letosnemu letu namenilo slavnostno praznovanje z akademijo pod pokroviteljstvom »Verige«, s katero se te dni okvirno dogovarjajo izpeljavi programa. Vse kaže, da se bo tudi to praznovanje odvijalo jeseni, kar pomeni za majhno in kadrovsko nezasedeno društvo precejšnje breme. Vendar se je v vseh dosedanjih zadolžitvah društva izkazalo, da zanesljivo in resno, kar si lahko slej ko prej obetamo tudi od letosnjih nalog, ki so pred njim.

Beseda o zaposlovanju invalidov na Gorenjskem

Na zadnji seji koordinacijskega odbora, ki se je poleg predstavnikov vseh gorenjskih društev invalidov udeležili tudi strokovnjaki Skupnosti za zaposlovanje, Skupnosti invalidskega in pokojninskega zavarovanja, predstavnika delovnih organizacij IBI in Konfekcija Triglav, ter gostja Centra za socialno delo, je bila glavna točka dnevnega reda zaposlovanje invalidov na Gorenjskem v preteklem letu.

Ugotovili so, da je program Skupnosti za zaposlovanje preteklega leta izpoljen, sredstva so popolnoma izčrpali in za letošnje leto bo potrebno načrtnejše gospodrjenje v okviru razpoložljivih možnosti. Poleg usposabljanja invalidnih oseb, pomoči pri pridobitvi statusa in mentorstva pri rehabilitaciji na delovnem mestu, Skupnost za zaposlovanje vzdržuje tudi redne stike z delovnimi organizacijami, ki usposabljajo invalide v okviru svojih enot. Lani je uspešno stekla tudi akcija prezaposlovanja delavcev Mladega rodu, ki zdaj delajo v glavnem v Gorenjskih občinah, Konfekciji Triglav. Iskri in še številnih drugih delovnih organizacijah v občini, s čemer so uspešno rešili položaj delavcev. Medalja pa ima tudi drugo plat, kajti z likvidacijo Mladega rodu je Gorenjska izgubila tudi invalidsko delavničko, ki bi morda lahko mnoge koristila v primeru, da delovne organizacije omejijo zaposlovanje na področju zaposlovanja invalidov kranjske občine in gorenjske regije je v prihodnje vezano na dva osrednja problema, na težave v kadrovski zasedbi — omenimo le, da je lani en sam rehabilitacijski svetovalec urejal tovrstna vprašanja v vsej Gorenjski — in seveda na sredstva, ki so v odnosu na lanski proračun nekoliko zmanjšana. Skromna sredstva, ki bodo bržkone težko zadoščala programu, je treba porazdeliti med gorenjske občine po potrebah, na slehernega rehabilitanta, ki se usposablja v delovni organizaciji, pa pride do osem tisočakov, upoštevajoč pri tem, da se usosabljanje včasih vleče tudi več mesecov. Skupnost se torej sooča z vprašanjem, kje iskati sredstva, ki bodo v tem letu še kako potrebna.

Člani koordinacijskega odbora so spregovorili tudi o bližajočem se mednarodnem dnevu invalidov, ki je vsako leto prvo pomladno nedeljo. Letošnja praznovanja bodo še posebej slovenska, saj je invalidu posvečeno vse leto. Za to leto pa ne bodo značilne le akademije, hrupne in drage proslave, pač pa v sam temelju družbe vsajena zavest o skupni akciji za boljši invalid jutrišnji dan, da ne bi le opozarjali na pravice, ki gredo prizadetemu človeku po zakonih in ustavih, pač pa bi moralno težnje leta biti tudi menjnik teh prizadevanj.

Letno srečanje v Tržiču

Tržič — Že dobro leto o tržičkem društvu invalidov nismo ničesar zapisali, vendar to ne pomeni, da je njihovo delo zastalo. Nasprotno, prav pred kratkim so pripravili redno letno skupščino, na kateri je bilo mnogo govora o rezultatih preteklega in načrtih prihodnjega leta.

Koncem januarja so Tržičani v svoji sredi pozdravili društvo invalidov Kranja, Jesenic in Škofje Loke, predstavnika Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, predsednika zbornika delegatov Jožeta Mokorela in članice občinskega sindikalnega sveta Tržič Nuško Hafner.

V bogati razpravi, ki se je razvila po uradnem delu srečanja, so spregovorili o zakonu o invalidskem in pokojninskem zavarovanju. Omenili so tudi, da je jedro reševanja problematike invalida-delavca njegovo delovno okolje, tu mora dobiti informacije v zvezi z reševanjem vprašanj svojega statusa, kadar med sodelavci naleti na probleme, če ga spremljajo nejasnosti glede premestitve na drugo delovno mesto ali uveljavljanja nadomestila. Tudi krajinska skupnost in socialistična zveza kot najširša fronta občanov je mesto reševanja nejasnosti s katerimi se srečuje invalid v okolju, kjer živi. Nenapolej vpliv v organizacijah ali pa uveljavljanje pravic s posamežnimi delegatskimi odločjanji so prvi kanali, ki se jih poslužuje invalid — samoupravljalec. Zanj pa so seveda odgovorne tudi strokovne službe — SPIZ, Skupnost za zaposlovanje, Center za socialno delo — ki jim je skrb za invalida osnovna dejavnost.

Obstaja pa še ena, najbolj neposredna oblika zadovoljevanja potreb delavca invalida, aktiv invalidov, organiziran v delovni organizaciji, ki zaposlovali ustrezni odstotek invalidov. I-ta je izhodišče uveljavljanja pravic in dolžnosti, saj so v njem zbrani invalidi, ki svoje težave najbolje poznajo in namenijo lahko najvernejše opozorilo. Pomembno vlogo pa bi seveda moral odigrati tudi sindikat, vlogo pravne delavske organizacije, ki se zavzemata za pravice, ki slehernemu delavcu pripadajo iz dela. Tudi občinski sindikalni svet ima svet za socialno politiko ter svet za varstvo pravic in za zaposlovanje, ki prav tako strokovno pomagajo društvom in invalidom kot posameznikom pri ustanavljanju.

Društvo invalidov Tržič za prihodnje leto obeta prav tako bogato dejavnost kot jo je beležilo preteklo. Še bolj kot prej pa bo utrdilo sodelovanje z drugimi gorenjskimi društvimi, obogatilo rekreativni program, se povezovalo z drugimi humanitarnimi organizacijami v občini, največ pa bo seveda vložilo v humanizacijo odnosov na delovnem mestu, izenačevanje položaja invalidov in zdravih ter uveljavitev posebnih pravic, ki pripadajo invalidu zaradi njegove telesne prizadetosti.

D. Žlebir

Slovesen začetek pri loškem društvu

Škofja Loka — Na občnem zboru so se v začetku letosnjega leta zbrali štiri skofjeloški invalidi. Poleg delegatov, izbranih na vseh dvaletih članov (nemogoče je, da bi vabilo vse invalidne skupnosti v Škofji Loki na področju temeljnih vprašanj položaja invalida). Vse leto se je društvo zavestno lotevalo reševanja socialnega vprašanja svojih članov, skrbelo za družabno življenje, šport, rekreacijo in izletništvo, spremljalo rehabilitacijo, utrijevalo enakopraven položaj zaposlenih invalidov, spodbujalo ustanavljanje aktivov. Tudi program letosnjih dejavnosti, ki so ga oprijeti na bogate pretekle izkušnje, temelji na že začrtani poti, le da bo letos vsa dejavnost še intenzivnejša, še bolj na široko zastavljena.

Na zboru so izvedli tudi natočne volitve članov izvršnega odbora, ki jim poteka mandat ali pa je iz drugih razlogov prenehalo delovanje v tem organu. Na novo so izvolili tudi predstavnike društva invalidov Kranja, Domžal, Tržiča, Radovljice, Jesenic, republike Zveze društev invalidov, Zveze za šport in rekreacijo invalidov iz Ljubljane. Povabljeni pa so bili tudi predstavniki društev in organizacij, katerih naloga je delo in skrb za invalidne osebe, in sicer: Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja iz Kranja, Center steplih, Društvo upokojencev, socialno skrbstvo, občinski sindikalni svet, občinski komite ZKS in občinski svet Zveze borcev. Od navedenih so se vabilo odzvali le član Društva invalidov Kranj, in predstavnik Občinskega

Jogurt naš vsakdanji!

ZVEZA TELESNOKULTURNIH
ORGANIZACIJ OBČINE KRANJ
Staneta Žagarja 27

Odbor za delovna razmerja objavlja za nedoločen
čas prosta dela in naloge

1. VZDRŽEVANJE ŠPORTNE DVORANE
2. KOPALIŠKEGA MOJSTRA
3. VZDRŽEVANJE NA STADIONU

Pogoji:

- pod 1. – KV ključačnikar ali sorodne stroke.
– 1 leto delovnih izkušenj
- pod 2. – poklicna šola, učitelj ali vaditelj plavanja
možnost izobrazbe ob delu – kot pogoj
- pod 3. – osnovna šola

Poleg zgoraj navedenih pogojev morajo imeti kandidati
odslužen vojaški rok, poskusno delo traja 3 mesece.

Nastop del in nalog pod točko 1. je možen takoj, pod
točko 2. in 3. pa 1. 4. 1981

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev
in kratkim življenjepisom pošljite na naš naslov.
Razpis velja 15 dni od objave.

DRŽAVNA ZALOŽBA
SLOVENIJE
LJUBLJANA
Mestni trg 26

Komisija za medočne
delovne razmerja
javlja naslednja
dela in naloge

Za poslovalnico v
nju

ČIŠČENJE
POSLOVALNICE
– en delavec po popravju
o delu (upokojence)

Pogoji:

- osnovna šola
- Delovno razmerje
pamo za nedoločen čas
smene prijave z delo
sprejem splošno kultu
ski sektor Državne založbe
Slovenije na gornji na
in sicer 15 dni od objave.
Prijave brez
kazil komisiji ne bo
ravnava.

Kandidate bomo o
pismeno obvestili.

GOZDNO GOSPODARSTVO

Kranj
Temeljne organizacije gozdarstva Škofja Loka, Tržič, Preddvor
Temeljne organizacije kooperantov gozdarstva Škofja Loka, Tržič
Preddvor in
TOZD gozdno gradbeništvo, transport in mehanizacija Kranj

vabijo k sodelovanju več delavcev

1. ZA DELO V GOZDU – GOZDNI PROIZVODNJI
2. ZA DELA V GOZDNEM GRADBENIŠTVU

Pogoji:

- pod 1. – starost nad 18 let, zdrav, sposoben za dela na terenu. Možnost priučitve
dela in naloge motorista, žičničarja, traktorista. Za dela pri gojenju gozdov
možnost zaposlitve s 16 letom.

- pod 2. – starost nad 18 let, zdrav, sposoben za dela na terenu. Možnost usposoblje
za dela in naloge strojnika različne gradbene in gozdne mehanizacije.

Kandidati naj v roku 15 dni po objavi tega razpisa vložijo pismene vloge
naslov Gozdno gospodarstvo Kranj – delovna skupnost skupnih služb, splošni
sektor, Cesta Staneta Žagarja 27/b.

ALPETOUR HOTEL CREINA KRANJ

PUSTNI TOREK, 3. marca 1981

PLES IN ZABAVA

od 18. do 24. ure

v prostorih restavracije.

VABLJENI!

Osnovna šola
ANTON TOMAŽ LINHART
Radovljica

Komisija za medsebojna delovna razmerja razpisuje prosta
dela in naloge

za določen delovni čas:

UČITELJA MATEMATIKE-FIZIKE
od 26. 3. 1981 do 30. 6. 1981 in od 1. 9. 1981 do 30. 12. 1981
(nadomeščanje delavke v času porodniškega dopusta)

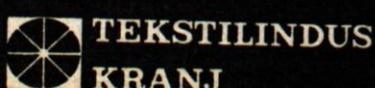
UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA
od 16. 3. 1981 do 30. 6. 1981 in od 1. 9. 1981 do 30. 9. 1981
(nadomeščanje delavke v času porodniškega dopusta)

Kandidati naj pošljajo svoje prijave z dokazili o strokovnosti v
roku 15 dni po objavi razpisa.

Popestrili smo izbor tkanin.

Primerno darilo za 8. marec.

Informativno prodajni center
v hotelu CREINA — tel. — 25-168

MALI
OGLASI

telefon
23-341

PRODAM

Prodam 15 kv. m novega PARKE-TA ter ČZ 250 enduro in TOMOS 15 SL. Roman Jenko, Godešič 53, Škofja Loka

Prodam MAGNETOFON grundig TK 845 Hi-Fi stereo in oddam PSA ČUVAJA. Trboje 9, Kranj 1391

Prodam KRAVO za v skrinjo. Ribno 27, Bled 1527

Prodam 8 mesecov brejo KRAVO. Popovo 4, Tržič 1528

Oddam PSA – NOVOFUND-LANDCA, nečistokrvnega, starega 9 mesecev. Sušnikova 3, Šenčur 1327

Prodam več PRAŠIČEV, primernih za rejo, težkih od 20 do 100 kg. Stanonik, Log 9, Škofja Loka 1372

Prodam suhe BUTARE in domače ŽGANJE. Luže 12, Šenčur 1529

Aprila, maja in junija bom prodala dva meseca stare JARČKE, rjave in grahaste, odlične nesnice. Sprejemam naročila. Stanonik, Log 9, Škofja Loka 1530

Prodam PRALNI STROJ v garanciji. Naslov v oglašnem oddelku

Prodam ŠTEDILNIK (2 plin, 2 elektrika), 70-litrski HLADILNIK, 1531

Prodam nov kovinski stolni HA komplet s fotelji, vse novo. Tel. 061-51-558 – delavnik od 7. do 15.00

POMIVALNO MIZO in BOJLER. Perko Alojz, Naložba

Prodam POROČNO OBROZI barve, št. 38. Informacije: lepon: 28-178

Prodam malo poškodovan motorja za GOLFA in SKODA za brunarico. Telefon 26-091

Prodam rabljena klasična s polknji in VRATA. Sitar Miško lesovska 20, Šenčur

Ugodno prodam SOBNO ŠTVO. Ogled v soboto, 27. 2. 15. do 17. ure v Kranju, Ulica 21, sta 11, nasproti AMD (Strele)

Ugodno prodam GARNITURO. Mulej Greta, 34. Lese, tel. 064-75-660 – vsak dan dopoldan, razen nedelje

Prodam frizerski stolni HA komplet s fotelji, vse novo. Tel. 061-51-558 – delavnik od 7. do 15.00

Prodam nov kovinski stolni HA komplet s fotelji, vse novo. Tel. 061-51-558 – delavnik od 7. do 15.00

Prodam semenski KROMO dessire. Češnjevka 21, Cerkev

Ugodno prodam BARVNI VIZOR GORENJE. Kranj, Župančičeva 7, Kranj

KUPIM

Kupim VRATA in MODA kmečko peč ter okovje za peč Rudolf, Sp. Bitnje 3, Žabnica

Kupim ELEKTROMOTOR 6 KS in manjšo rabljeno ohranjeno KOSILNICO. Ne

Martinj vrh 14, Železniki

Kupim mehansko STISKALO do 10 ton in prodam NOVKOLO. lepo ohranjeno za 1000 Telefon 47-386

Kupim dobro ohranjeno PLUG (izdelan v Lescah). Tel. Franc. Lavtarski vrh 3, Kranj

VOZILA

Ugodno prodam nov GOLE be barve, 60 KM. Rabljen, tel. 061-33, Šenčur

Prodam ZASTAVO 700 dalje. Telefon 064-26-575

Prodam KATRICO TIS 1977. Telefon 064-50-439

Prodam ZASTAVO 700 1977 in GUMIJAST ČOLN 18, Še v garanciji. Hafner, tel. 064-26-177

2. Orehek – Kranj Prodam WARTBURGA letnik november 1979, pre 10.000 km, rdeč, cena 14.500 TL. Telefon 064-26-177

Prodam osebni avto RENA 16 TL. Telefon 50-260 – tel. 061-14. ure

Industrija za telekomunikacijo
elektroniko in elektromehaniko
Kranj, n.sol.o.

Komisija za delova nrazmerja TOZD VZDRŽEVANJE objavlja naslednja prosta dela in naloge:

1. VIŠJEGA STROKOVNEGA SODELAVCA za dela organizacijskega vodenja vzdrževalne dejavnosti na področju računalništva, telekomunikacij in spremljajočih dejavnosti

Pogoji:

- visoka izobrazba elektrotehniške smeri – zaželeni smeri: industrijska elektrotehnika in industrijska elektronika.
- 4 letne ustrezne delovne izkušnje,
- aktivno znanje angleščine,
- organizacijske sposobnosti,
- trimesečno poskusno delo

2. ZIDARJA za zidarska vzdrževalna dela

Pogoji:

- triletna poklicna šola ustrezne smeri,
- zaželeni ustrezne delovne izkušnje.

3. KROVCA za popravilo kritin na industrijskih objektih

Pogoji:

- ustrezna poklicna šola ali večletne ustrezne delovne izkušnje,
- sposobnost opravljanja del na višini

4. ŠTIRIH ČISTILK za čiščenje proizvodnih, pisarniških in sanitarnih prostorov.

Pogoji:

- starost nad 18 let.

5. POMOŽNEGA DELAVCA za dela v gradbeni delavnici

Pogoji:

- starost nad 18 let, sposobnost opravljanja del na višini

Kandidat naj pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljajo v 15 dneh po objavi na naslov Iskra Elektromehanika Kranj, Kadrovska služba, Savska loka 4, 64000 Kranj.

MARIJA PRINC**Cesta na Klanec 3 Kranj (v bližini gostilne Blažun)**Vam nudi kvalitetno
in hitro izdelavo
vseh vrst očal.**Se priporočam!**Prodam AMI 8. celega ali po delih.
ater Marjan. C. Kokškega odreda
6. Kranj 1572

Prodam avto ŠKODA 110 L. letnik 1973. Kristan Janez Trata 15.

kojna Loka 1546

ZASTAVO 750. letnik 1971. obnovljeno. prodam za 28.000 din. Moročnik Vinko. Zbilje 36/a. Medvode. gled vsak dan popoldan od 14. do 9. ure 1547

Prodam »FIČKA«. letnik 1970.

ubice. Solska 4/a. Stražišče 1548

Prodam ZASTAVO 101. letnik 1977. Brezje 67/a 1549

Ugodno prodam FIAT 125-PZ. Uparalič 10. Preddvor 1550

Prodam DYANO. letnik 1979 september. Rajgelj. Begunjska 6. Kranj. tel. 22-512 1551

GZC GORENJSKA LEKARNA p.o. KRAJN**Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge****ČISTILCA DELOVNINH PRIPRAV IN PROSTOROV v lekarni Kranj****Pogoji:**

- končana osemletka

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Delo je v turnusu. Poskusna doba traja 1 mesec.

Proteje s krajšim življnjepisom in dokazili o šolski izobrazbi pošljite v 15 dneh po objavi Komisiji za delovna razmerja GZC Gorenjska lekarna, p.p. Kranj. Cesta JLA 8.

trgovska in proizvodna DO, n.sol.o. Kranj**objavlja za potrebe TOZD DETAJL prosta dela in naloge:****A R A N Č E R J A**

(za določen čas - nadomeščanje zaradi porodniškega dopusta odsotne delavke).

Posebni pogoj za izbor je srednja šola aranžerske smeri.

Pismene prijave sprejema tajništvo DO 64001 Kranj, Poštna ul. 1., 15 dni po objavi. Prijavljeni kandidati bodo obveščeni o izbiri v 20 dneh od dneva izbire.

Škofja Loka, Kidričeva c. 75
razpisuje prosta dela in naloge
4 KLJUČAVNIČARJEV**Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:**

- poklicna kovinarska šola za strojne ključavnici ali druga ustrezna smer in 1-2 leti prakse.

Osebni dohodek je 9.000,- dinarjev.

Poskusni rok je 3 mesece.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov Gorenjska predilnica Škofja Loka, Kidričeva 75, kadrovskna služba.

Prijavljeni kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po preteklu roka za sprejemanje prijav.

Prodam DACIO. letnik 1974. Klarič Miha. Ljubno 97. Podnart 1552

Ugodno prodam MOPED APN-4. letnik 1977. in črnobel TELEVI-ZOR. Jaki Nikola. Savska c. 3. Kranj 1553

Prodam avto ŠKODA, letnik 1973, dobro ohranjen. Kristan Franc. Lipce 3. Beljska Dobrava - Jesenice 1554

ZASTAVO 750. letnik 1975, ugodno prodam. Gantar. Naklo 182 1555

Prevzamem vrstni red za GOLFA. Vragolovič Valentin. Podhom 47. Zg. Gorje 1556

RENAULT 4 TLS. letnik 1973, dobro ohranjen, prodam. Ogled vsak dan popoldan. Janez Zibler. Križe 83. Tržič 1557

STANOVANJA

Iščem GARSONJERO, eno ali dvošobno STANOVANJE v Kranju ali okolici. Ponudbe po telefonu 064-21-085 1558

Mlad fant išče SOBO s kopalinico ali GARSONJERO v Kranju. Ponudbe pod šifro: Redni plačnik ali po tel. 064-24-892 1559

Na območju Kranja sprejemam na STANOVANJE tri poštene ženske. Svoj naslov in sliko naj oddajo v oglašni oddelek pod šifro: Do 1. marca 1981 1560

Enosobno STANOVANJE v Beogradu zamenjam za veče v Škofji Loki. Informacije po tel. 011-471-332 ali 064-60-505 1561

POSESTI

V najem vzamem HIŠO z vrtom. Šifra: Upokojenka 1363

ZAPOSLITVE

Priden in prilagodljiv moški išče stalno zaposlitev v kmetijski dejavnosti. Naslov v oglašnem oddelku. 1569

Iščem mlajšega delavca z vozniškim dovoljenjem za nekajurno doppoldansko delo v tednu. Naslov v oglašnem oddelku 1570

Redni sobotni plesni večeri se pričnejo v soboto, 21. februarja v DOMU JLA Kranj. ZAPLESALI boste ob različni plesni glasbi od 19. do 24. ure, vmes pa se še kaj novega naučili, saj se bo plesa udeležil tudi plesni učitelji. Vstopina samo 40 din. Za jedajo in pičajo poskrbljeno 1367

Veselo PUSTOVANJE bo na Kocriči v Kulturnem domu v soboto, 28. 2. 81 in torek 3. 3. 81, ob 19.30. Igra ansambel MODRINA. Rezervacije sprejemajo v GOSTILNI pri ANČKI (pri Lakanju).

VABIJO GASILCI!

GASILSKO DRUŠTVO TREBICA organizira PUSTOVANJE v soboto, 28. 2. 81 ob 20. uri v gasilskem

domu na Trebiji. Igra ansambel JURČEK. Maske zaželeni, najboljše nagrajeni 1562

NK ŠENČUR vas vabi 28. 2. 1981 ob 20. uri na MAŠKARADO v dom Kokške čete v Šenčurju. Igra ansambel FIRMA 1563

TD in OO ZSMS HOTALVJE organizirata v nedeljo, 1. 3. 1981 ob 13. uri veliko PUSTNO PARADO od zadruženega doma do Lipana in nazaj. Po paradi bo pustni program in ples 1564

OBVESTILA

Opravljam PREVOZE s tovornjakom (kiper). Tel. 23-307 ali 27-201 1514

Izdelujem vse vrste KAMINOV. Dajem tudi oblikovne nasvete. Ponudbe pod: Solidno in poceni 1565

OSTALO

Razpolagam z večjim PROSTOROM za obrtno dejavnost in iščem sovlagatelja in družabnika za katerokoli obrt. Naslov v oglašnem oddelku 1566

VARSTVO za enoletno dekllico iščem v mesecu marcu na Zlatem polju. Naslov v oglašnem oddelku 1567

Iščem zidarje za izdelavo fasadnega ometa - teranova (350 kv. m) ki imajo fasadni oder. Ponudbe pod: Zbilje 47. Medvode 1568

Izdaja ČP Glas, Kranj, Stavek TK Gorenjski tisk Kranj, tisk: ZP Ljudska pravica, Ljubljana. Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Moše Pijade 1. - Tekoči račun pri SDK v Kranju: številka 51500-603-31999 - Telefoni: n. c. 23-341, glavni urednik, odgovorni urednik in uprava 21-835, redakcija 21-860, komercial - propaganda, naročnina, mali oglasi in računovodstvo 23-341. Individualna polletna naročnina 250,- din, za inozemstvo preračunano v valuto vključno s poštino. Oproščeno prometnega davka po prisotnjem mnenju 421-1/72.

ZAHVALA

Ob smrti naše mame, stare mame, sestre, tete, tašče in svakinje

LJUDMILE PERHAVEC

iz Kranja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in sodelavcem za izrečena sožalja in podarjeno cvetje.

Posebna zahvala Domu oskrbovancev Preddvor in kolektivom tovarn Iskra - TOZD TEA, KOGP - TOZD Obrt, obratu Oljarice ter g. župniku za opravljeni obred.

VSI NJENI!

Kranj, Postojna, Jesenice, 5. februarja 1981

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in sina

JOŽETA KOMARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje ter podarjeno cvetje in vence. Posebna zahvala sestrom za pomoč v težkih dneh. Zahvaljujemo se zdravnikom ZD Bleč, posebno dr. Zoniku ter sestri Mojci za obiske na domu. Zahvala tudi g. župniku za obiske na domu ter spremstvo na njegovi zadnji poti ter za vse tolazilne besede. Zahvala šoli Tomaža Linharta, tovarni Veriga, Tapetništvu in Gozdnu gospodarstvu. Iskrena hvala cerkvenim pevcom ter pevcom iz Zasipa in zvonarjem. Prisrčna zahvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti.

ŽALUJOČI VSI NJEGOVI!

Zg. Gorje, 15. februarja 1981

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

KRISTINE HABJAN

se iskreno zahvaljujeva vsem dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za darovanje cvetje in spremstvo na zadnji poti. Iskrena hvala tudi osebju Inštituta Golnik in ZD Škofja Loka za nesobično pomoč med njeni težko bolezni. Zahvalo sva dolžna tudi g. župniku Perčiču za pogrebni obred in pevcom za žalostinke.

MOŽ SLAVKO ter TAŠČA MARIJA!

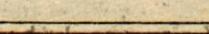
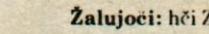
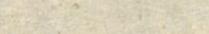
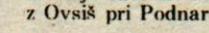
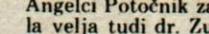
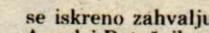
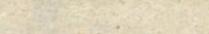
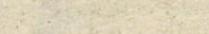
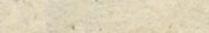
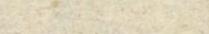
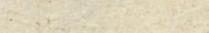
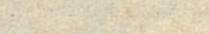
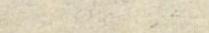
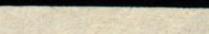
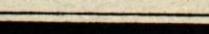
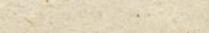
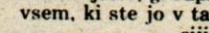
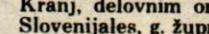
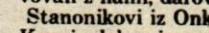
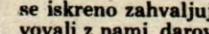
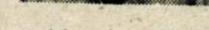
Sv. Duh, 19. februarja 1981

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi naše drage mamice, svakinje, hčerke, sestre in tete

MARIJE KOŽUH

iz Bodovlj št. 17

ZAHVALA

Ob boleči in nenadni izgubi drage mame, babice, prababice, sestre in tete

ANE INTIHAR

iz Češnjice pri Podnartu

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, sosedom, posebno sosedama Pavli Koselj in Angelci Potočnik za nesobično pomoč v najtežjih trenutkih, izrečena sožalja, podarjene vence in cvetje. Zahvala velja tudi dr. Zupancu na obisk na domu in zdravstvenemu osebju Splošne bolnišnice Jesenice, g. župniku z Ovsij pri Podnartu za tako lepo opravljen pogrebni obred, pevcom za žalostinke, podjetju LGO Jesenice in Kazina Jesenice ter kolektivu Peka II. v Kranju.

Vsem še enkrat hvala!

Žalujoci: hči Zofka, sinova Drago in Slavko z družinami, sin Peter, vnuki, pravnuki ter

16. zimski pohod na Stol

Živo izročilo junashkega boja

Številni udeleženci letosnjega pohoda na Stol so obudili spomin na bitko jeseniške čete 1942. leta pri Prešernovi koči — Pomen prireditve so označili tudi govor na proslavah ob koncu pohoda — Pot po planinah pod Stolom zahtevna preizkušnja zdržljivosti pohodnikov

Valvasorjev dom pod Stolom

— Kolona blizu štiri tisoč planincev, pripadnikov obmejnih enot armade, teritorialne obrambe in milice, članov borčevskih, mladinskih in drugih organizacij, delovnih ljudi in občanov iz naše ozje in širše domovine je minulo soboto s tega kraja krenila na pot zgodovinskih dejanj iz narodnoosvobodilne borbe. V mrzlem in meglem jutru se je vzpenjala proti mestu, kjer je pred devetidesetimi leti v nekdanji Baragički koči prenočila jeseniška četa. Pohodniki, med njimi je bila tudi nek-

danja horka te enote Ivanka Kozar, so tod za hip postali in se v mislih preselili v preteklost.

Se v zgodnejših jutranjih urah 20. februarja 1942. leta je borce jeseniške čete, ki so počivali v koči, strazar obvestil o bližajoči se nevarnosti. Začel se je umik v zasneženo goro, pohod v negotovost. Težka je bila pot do Prešernove koče, a še težji poznejši boj s premočnimi nemškimi vojaki. Kljub pomanjkanju streliva in smrti borca Jožeta Kodra, ki ga je zadel sovražni ostrostrelec, so partičani vse do večera vztrajali na utrje-

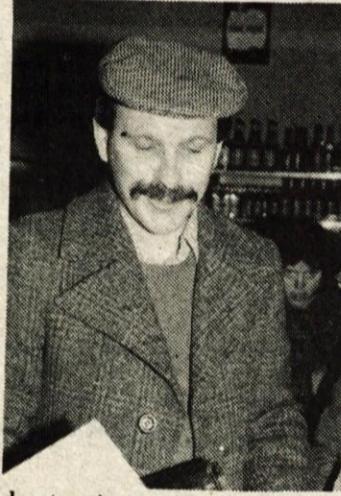
GLASOVA ANKETA

Draginja

Prav vsi jo občutimo, nekateri bolj, drugi manj. Iz meseca v mesec je treba več odšteti za elektriko, bencin, kurilno olje, pa tudi za mleko, kruh, sadje in meso. Podatki govore, da so se življenjski stroški v letu dni povečali za polovico, januarja letos za skoraj deset odstotkov. Cene ubirajo strmo pot.

Stopili smo v eno kranjskih trgovin. Veliko podobnih odgovorov na naše vprašanje o razbohoteni draginji bi lahko zapisali. Dovolj zgovernih je zato že nekaj.

Upokojenka iz Kranja, ki nam imena ni želela povedati: »Tragično. Pokojnino imam še kar, toda ta draginja. Da bi vsaj

darstvo je preobremenjeno, da bi lahko bolje gospodarili in več izdelali.«

Metka Bradeško, prodajalka: »Bila sem na porodniškem dopustu in nekaj dni sem spet v službi. Vse se mi zdi zelo draga, za pol, če ne že kar enkrat, se je medtem vse podražilo. Če bo šlo tako naprej, bomo delali le še za hrano in otroke. Dva otroka imam, »dragi so danes«. Nekaj se da privarčevati, pri elektri, ki je zelo draga, ali če nimaš avtomobila. Te dni se mi je večkrat primerilo, da nisem mogla verjeti, da je račun res tako visok, ko sem odtpikal vse, kar je kupec našel v košaro. Ali sem se zmotila,

naprej ne šlo več. Hrana mora biti, mesa ne kupujem več toliko, pa saj ga tudi ne jem prav rada. Sadje kupujem, kolikor ga pač dobim. Vsak mesec dam nekaj na stran. V dve kuverti. V prvo za pogreb, saj veste, stara sem. V drugo za dopust. Vsako leto grem. Lani sem prvič občutila, da je dopust zame drag. Letos bo gotovo še dražji.«

Andrej Naglič iz Kranja: »Naš življenjski standard pada. Sam draginje ne občutim toliko, ker je moj dohodek malce višji od povprečnega. Toda, bolj premisljam, kam se bom peljal z avtom. Vendar, običajne poti ostanejo. Otroke je pač treba zjutraj peljati v vrtec. Vzrokov za hitro rastcen je veliko; prevelika devizna odvisnost, prispevki iz dohodka, iz osebnih dohodkov se povečujejo iz leta v leto, zato ustvarimo manj kot porabimo. Naše gospo-

potihem še enkrat pregledam. Tudi marsikateri kupec je rekel, ali je res toliko. Nato skupaj še enkrat na hitro seštejeva. Vidim, da ljudje vse bolj gledajo na denar.«

M. Volčjak

Dotrajan, star hlev, katerega streha ni vzdržala in neke noči pokopala pod seboj deset ovac... — Foto: D. Sedej

nih položajih. Potlej se jim je v plăšču teme in megle uspelo umakniti do lovske koče na koncu doline Završnice.

V to smer, proti Zabreški in Doslovški planini, je pot vodila naprej tudi letosnjne pohodnike, saj na 16. pohodu na Stol vzpon na vrh ni bil mogoč zaradi skritega ledu pod snegom. Vseeno je tudi tokratna prireditve, ki se je začela že v petek s pohodom šolske mladine po poteh Cankarjevega bataljona in se nadaljevala v soboto ter nedeljo s pohodom po planinah pod Stolom, povsem uspela. Njen pomen so prav tako vse dni označile proslave ob končanem pohodu. V petek je pri Valvasorjevem domu mladim govoril eden od preživelih borcev jeseniške čete Franc Konobelj-Slovenko, v soboto so zbrani poslušali slavnostni govor sekretarja medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko Zdravka Krvina, v nedeljo pa je udeležence pozdravil predsednik občinske konference ZSMS na Jesenicah Danilo Klinar.

Letosnji zimski spominski pohod na Stol, ki ga je že šestnajstič zgodno pripravil organizacijski odbor pri občinskem odboru ZZB NOV na Jesenicah in koordinacijskem odboru planinskih društev jeseniške občine pod pokroviteljstvom Dela iz Ljubljane, je ponovno potrdil našo skupno pripravljenost za ohranjanje izročila narodnoosvobodilnega boja. Čeprav je potekal po nekoliko lažji poti, je bil vendarle velika preizkušnja pripravljenosti udeležencev za premagovanje umsko-telesnih napovedov; toliko bolj, ker se je v soboto na pot podalo rekordno število pohodnikov.

Posemnežniki so žal s svojim neodgovornim obnašanjem — opaziti je bilo številno odnašanje zastavic za označitev poti in slišati hrupne odraze uživanje alkohola — ponovno dokazali, da so jim osnovni cilji pohoda še vedno tuji. Kakor izgleda, so opozorila organizatorje glede nevarnosti vzeli nekoliko bolj resno, saj so padci povzročili le nekaj lažjih nezgod z manjšimi poškodbami.

S. Saje

Letosnji pohod na Stol je v vseh dneh privabil kar okrog pet tisoč ljudi. Na slike: del udeležencev med sobotnim pohodom nad Doslovško planino, kjer so juri ob počitku pred vrnitvijo vili novih moči celo kralj sončni žarki. (S) — Foto: S. Saje

Zdravko Krvina je govoril pod Stolom Poudarki iz govora

• Letosnje leto je še posebej slovesno, saj po vsej naši samoupravni socialistični deželi proslavljamo 40-letnico vstaje naših narodov proti nadmočnemu sovražniku. Ko je cela Evropa ječala pod fašističnim škornjem, ko je ta korakal še naprej v Azijo in Afriko, so se mali narodi Jugoslavije z orožjem v roki uprli močnemu fašističnemu stroju...

• Silno svobodoljubno moč je vlivala delovnemu ljudstvu naša Komunistična partija s tovaršem Titom in Kardeljem na čelu. Člani KPJ so delovali med delavstvom v sindikatu in med kmeti v družtvih kmečkih fantov in dekle. Neizmerna želja po svobodi je tlela v našem ljudstvu že dolga leta in je ob fašistični okupaciji vzplamela z vso močjo...

• Globoko spoštujeemo žrtve, ki so padle za našo svobodo po vsej domovini in umrle v zaporih ter taboriščih. Vsebino naše narodnoosvobodilne borbe nenehno prenašamo na mlajše robove. To je in ostane v prihodnje neizčrpren

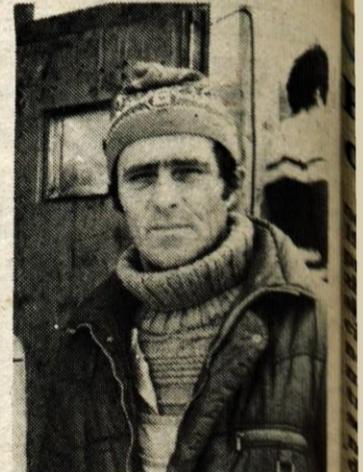
vir za svobodoljubje, narodno vest, razvoj bratstva in enotnosti naših narodov in narodno utrjevanje in razvijanje splošljudske obrambe in družbenega močaščite...

• Naša notranja trdnost in opernost sta odvisni od gospodarskega in družbenega razvoja naših skupnosti. Sedanji ustalitve ukrepi so skupna odgovorna težka naloga. Ob njih moramo potegniti ločnico z doslednim spoštovanjem in uresničevanjem. Tisti, ki se neodgovorno obnašajo morajo nositi odgovornost pred delovnimi ljudmi in življenjem komunistov...

• Vsak naš človek ima neomejene možnosti, da izrazi in ureničuje svoje in skupne interese fronti organiziranih socialističnih sil, v Socialistični zvezi. To moramo še nadalje uresničevati in združevati in usklajevati mnoge interese za nadaljnjo gradnjo naše samoupravne socialistične skupnosti...

Tramovi hleva na deset ovac

Že leta redi Rasim Pajič iz Bohinjske Bistrice — Pred tednom pa se je na deset ovac v Bohinjski Bistrici podrla streha hleva

Rasim Pajič iz Bohinjske Bistrici

Bohinjska Bistrica — Kmetijske organizacije, kmetijske zadruge in naše kmetijstvo nasprost si prizadela, da bi spet spodbudili ovčerejo ali rejo ovac, kjer so za vzrejo dobre možnosti in kjer so tudi ljudje, ki so jih pripravljeni rediti. Takšna spodbuda seveda velja tudi za Kmetijsko zadružno Srednjo vas v Bohinju, kjer so v zadnjih letih uspeli, da je ovac vedno več in da tisti, ki jih redijo, dobivajo tudi ugodnosti, ki jim prispadajo.

Med dolgoletnimi rejeji je v Bohinjski Bistrici tudi Rasim Pajič. Že tedaj, ko je prebil v Soteski v Novemenu, že pred dvanajstimi leti, se je odločno lotil vzreje in vsako leto redil okoli 60 ovac. Tudi tedaj, ko se je preselil v Bohinjsko Bistrico, se rejni odpovedal, temveč še bolj intenzivno lotil. Njegova čreda se je pasla poleti na travnatih področjih Koble, tudi v zadovoljstvu žičničarjev Koble, saj je bilo z vzdrževanjem travnatih terenov veliko manj dela in veliko manj stroškov. Na Kobli se sicer vsako leto pase okoli 300 ovac, katerih lastniki so vključeni v ovčerejsko skupnost.

V Bohinjski Bistrici in pri Kmetijski zadrugi Srednja vas v Bohinju so

sposnali, da je Rasim Pajič, ki je sicer zaposlen kot žičničar na Kobli, resen in zavzet rejec in dobro skrib za čredo. Prav zato so želeli, da bi z rejo nadaljeval in še povečal svojo čredo. Rasim Pajič nikakor ni mogel najti ustreznega hleva v Bohinjski Bistrici, zato se je Kmetijska zadruga odločila, da mu pomaga. Obljubili so mu stanovanje, obenem pa so obljubili tudi, da mu preskrbijo hlev.

Rasim Pajič je bil seveda takoj pripravljen in odločili so, da naj ovce prezmijo v starem hlevu poleg Zdravstvenega doma v Bohinjski Bistrici. Ta hlev naj bi pozneje tudi ustrezno popravili ali zgradili boljšega. Ostalo je le pri obljudbah. V hlev je spravil deset brejih ovac in zanje dobro skribel, vse do minulega tedna, ko se mu je v zgodnjih jutranjih urah ponudil v hlevu grozljiv prizor.

Ko je odpril vrata že dotrajanega, starega hleva v Bohinjski Bistrici, ovac ni bil več. Ležale so pod tramovi stropu, ki se je ponoči zrušil in vse so poginile. Najbrž ni treba posebej povedati, kako prizadet je bil lastnik in kako prizadet je še danes, ko pravi:

»Bil sem resnično pretresen. Vsak dan, preden grem na Koblo, poskrbim zanje in kaj takšnega res nisem pričakoval. Vse so poginile, strop se je kar zrušil. Kasneje sem venomer in venomer premisljal, kako se je moral žival mučiti vso noč, preden je poginila. In vse ovce so bile breje!«

Rasim Pajič ima rad živino in odkar pomni, ni mogel shajati brez tega, da ne bi imel vsaj majhnega hleva, krav in ovac. Prav to se v pogovoru z njim da občutiti, kajti Rasimu je hudo, ker so tako žalostno poginile, hudo, ker jih ni več.

Škoda, ki jo je utpel, je kar precejšnja. Vsaj okoli 50.000 dinarjev. Samo lani je moral plačati za seno za svojo čredo okoli 25.000 dinarjev, da dela, ki ga ima z ovcam, niti ne stejemo. A ne želi si denarja, želi si le, da bi dobil ovce in nadaljeval z vzrejo tako, kot je delal vse leta.

Vsi tisti, ki se ukvarjajo z ovčerejo, ga bodo prav dobro razumeli. A razumeti ga bo najprej moralna Kmetijska zadruga

Vlečnica na pobočju Jošta — osojnih straneh Jošta nad Kobiljami je snežna odeja še vedno preveč bela, zadnje sneženje pa je povečalo. Pobočja Jošta, posod pod domom, so primerna za vse. Tu je postavljena vrvna vlečnica omogoča prijetno smuk za redkim smučarjem. — R. Novak